БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

13 йил чиқиши № 217 (3445).

5 ноябрь ШАНБА 1966 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

БАЙРАМ ШАРАФИГА ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШЛАР

Тошкентда Октябрь байрами шарафига тантанали йиғилишлар бўлиб ўтмоқда. Уларнинг иштирокчилари мамлакатимизда эришилган жуда катта ютуқларни ўз Ватанига чуқур ғурур хисси билан қайд қилмоқдалар, байрамолди меҳнат вахтасига якун ясамоқдалар, Совет ҳокимиятининг 50 йиллиги каби шонли санани муносиб кутиб олиш учун мажбуриятлар олмоқдалар.

Октябрь революцияси номли тепловоз вагон-ремонт заводининг клуби байрамлардагидек безатилган. 4 октябрь куни бу ерга корхонанинг ишчи ва хизматчилари қувончли байрамни нишонлаш учун келдилар. КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллиги тўғрисида доклад қилди.

«Таштекстильмаш» заводида, «Узбекуголь» комбинатида, «Ташсельмаш» заводида, электр кабель заводида, Чирчиқ электрхимия комбинатида, Тошкент тўқимачилик комбинатида, «Главташкентстрой»да, «Узбекхлопкомаш» заводида, В. И. Ленин номли Олтинтопган қўрғошин-рух комбинатида ва бошқа корхоналарда ҳам Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллигига бағишланган тантанали йиғилишлар бўлиб ўтди.

Йиғилишларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, В. Г. Ломоносов, Н. М. Матчонов, М. М. Мусахонов, Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюроси аъзолигига кандидатлар М. А. Абдураззоқов, С. Р. Расулов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Госпланининг раиси С. К. Зиёдуллаев доклад қилдилар.

(ЎзТАГ).

УЛУҒ ОКТЯБРГА МЕҲНАТ СОВҒАЛАРИ

ЗАВОДДА ЛЕНИНГА ҲАЙКАЛ ЎРНАТИЛДИ

Байрам олди Тошкенти воқеаларга бой. Октябрь революцияси номли тепловоз-вагон ремонт заводида 4 ноябрь куни Владимир Ильич Ленинга ўрнатилган ҳайкал тантанали равишда очилди.

Ҳайкални очишга бағишланган митингда Ленин чақириғи билан партияга кирган Социалистик Меҳнат қаҳрамони В. Н. Немуров, йигирманчи йиллар комсомолларидан бири К. Н. Ригин, завод бошлиғи Р. Т. Тадулевич сўзга чиқдилар. Кекса большевиклардан А. В. Комиссаров билан Т. А. Паршин ҳайкални очиш шарафига муяссар бўлдилар.

Завод ёшлари номидан сўзга чиққан коммунистик меҳнат бригадасининг раҳбари Анатолий Коряков ота ва боболарнинг сўнмас традицияларини муқаддас билиб сақлаймиз, совет ҳокимиятининг 50 йиллигини ва В. И. Ленин туғилган кунинг 100 йиллигини меҳнатда янги муваффақиятлар билан кутиб оламиз, деб сўз берди.

В. И. Ленин ҳайкалини очиш тантанасида КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қатнашди. (ЎзТАГ).

Суратда: В. И. Ленин ҳайкали.

БАЙРОҚДОР КОМБИНАТ

Тошкент сут комбинатининг коллективи бу йил мамлакат гўшт-сут саноати корхоналарининг социалистик мусобақасида сурункасига учинчи марта ғолиб чиқди. Учинчи квартальдаги иш якунларига мувофиқ бу корхонага СССР Министрлар Совети ва ВЦСПСнинг кўчма Қизил Байроғи ва биринчи пул мукофоти берилди. Корхонада чиқарилган «Молния»нинг навбатдаги сони корхона меҳнаткашларига ана шу қувончли хабарни етказди.

Корхона коллективи Улуғ Октябрнинг 49 йиллигини муносиб кутиб олиш учун тайёргарлик кўриб, ўн ойлик планни муваффақиятли бажарди. Ой охиригача қўшимча суратда 300 минг сўмлик қаймоғи олинмаган сут маҳсулоти ишлаб чиқаришга қарор қилинди. Комбинат ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турини анча кўпайтириб, унинг сифатини яхшилади. Юқори сорт сариё ёғ ишлаб чиқариш планда кўзда тутилганидан 18 процент кўпайди. Қадоқланган маҳсулот етказиб бериш ўтган йилдагига нисбатан учдан бир баравар кўпайди.

Учинчи кварталдаги иш якунларига кўра, СССР гўшт ва сут саноати министрлиги ҳамда Озиқ-овқат саноати ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил Байроғи Тошкент гўшт комбинати коллективига ҳам берилди. (ЎзТАГ).

АРМУҒОН

Шу кунларда ҳаммамиз Октябрнинг 49 йиллик байрамини муносиб совғалар билан кутиб олишга ҳаракат қилаяпмиз. Цехларда улуғ айём шарафига социалистик мусобақа ҳар қачонгидан ҳам қизиб кетган. Мусобақалашаётган бригадалар ва участкалар ажойиб муваффақиятларни қўлга киритаяптилар. Аксарият цехлар ўн ойлик топшириқни муддатидан олдин бажариб қўйдилар. Корхонамиз бўйича ҳам ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани шараф билан адо этилди.

Эришилган муваффақиятга трансформатор цехи коллективи айниқса катта ҳисса қўшди. Улар ўтган ойлар давомида 9760 та пайвандлаш трансформатори, 2148 та ТСП-2 маркали трансформаторни тайёрлаб, заказчиларга жўнатдилар. Д. Юнусов, Э. Султонов, Л. Баришникова ўртоқлар каби пешқадам ишчилар ҳозир ҳам смена топшириқларини ортиғи билан адо этмоқдалар. Иноқ коллектив эндиликда беш йилликнинг дастлабки йили планини муддатидан олдин бажариш учун кураш бошлаган.

Коллективимиз Улуғ Октябрнинг 50 йиллик кунини ҳам меҳнат совғалари билан кутиб олишга отланди. Ҳозир зиммамизга катта мажбурият олиб, шу мажбуриятни бажариш йўлида барча ички резервларни ишга солмоқдамиз.

У. ХИДИРОВ,
Тошкент Электромаш заводининг йиғувчи слесари.

БАЙРАМГА ТУҲФА

Улуғ Октябрнинг шонли 49 йиллиги байрамини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун ўзаро социалистик мусобақани тобора авж олдираётган миллион-миллион совет кишилари қаторида Ўзбекистон чорвачилик илмий-текшириш институтининг «Красний водопад» экспериментал базаси меҳнаткашлари ҳам бор. Улар улуғ айём кунини ёруғ юз билан кутиб олиш учун барча имкониятларини ишга солиб меҳнат қилмоқдалар.

База чорвадорлари ҳозирга қадар давлатга гўшт сотиш йиллик планини 136 процент, сут сотиш планини 115 процент, жун сотиш планини 136 процент, дағал ва ширали ем-хашаклар тайёрлаш планини 100 процент адо этиб, катта муваффақиятларни қўлга киритдилар.

Бу хўжалик чорвачилик билан шуғулланади. Лекин, база меҳнаткашлари ўз ихтиёрларига топшириб қўйилган ерларнинг ҳар бир қаричидан унумли фойдаланиб, ем-хашак экинларининг ҳосилдорлигини ошириб, озроқ миқдорда бўлса ҳам пахта етиштиришнинг резервини топдилар. Деҳқонларнинг самарали меҳнати туфайли пахтадан баракали хирмон кўтарилди. Ҳозиргача база коллективи давлатга 2500 центнер «оқ олтин» сотиб, планни шараф билан бажарди. Энди мамлакатга яна 500 центнер пахта етказиб бериш учун йиғим-терим қизғин давом эттирилаяпти.

ПАХТА ИЖОДКОРЛАРИ

Ўзбекистон деҳқонлари илгари ҳеч қачон ноябрь ойининг бошигача бу йилгидек кўп пахта териб олмаган эдилар! Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, ҳосилнинг асосий қисми — 82 проценти юқори сортларга қабул қилинди. Республиканинг кўпчилик колхоз ва совхозлари давлат заказини бажардилар ва ҳозир пландан ташқари пахта сотмоқдалар.

Ўзбекистон далаларининг меҳнаткашлари, республика партия ташкилоти суғориладиган ерларга сарфлаган ўз куч-ғайратларининг натижаси билан ҳақли равишда фахрлана оладилар. Ахир яқин-яқинларда бир миллион тонна ўзбек пахтаси учун кураш ҳақидаги шиор қизиқ туюларди. Урушдан кейинги йилларда ана шу шиорни амалга ошириш учун фидокорона кураш тўхтатилмади. Бир миллион тонналик маррага эришилгач, янги рақам — икки миллион тонна пайдо бўлди. 1962 йилда эса республика 3 миллион тонналик маррадан ҳам ўзиб кетди. Беш йилликнинг биринчи босқичи бўлган бу йил 4 миллион тонна пахта йиғиб-териб олиш учун кураш давом этяпти. Иккинчи ва учинчи миллионлар учун қарийб 10 йилдан муддат керак бўлган бўлса, кейинги тўртинчи миллион учун ҳаммаси бўлиб тўрт йил кифоя қилди.

Эришилган муваффақият — омаднинг келиши эмас, балки Ватанимиз пахтачилигининг асосий, етакчи базаси бўлган Совет Ўзбекистонининг маълум режа билан иш тутилганлиги натижасидир.

Бу ерда суғориладиган деҳқончиликни интенсивлашнинг катта комплекси планли, қатъият билан, зўр сарфлаган ҳолда амалга оширилмоқда. Ернинг шўрини кетказиш учун коллектор-зовур тармоқлари қуриш ҳам; сув камчил районларни сув билан таъминлашни яхшилаш учун янги денгизлар, каналлар ва ариқлар қуриш ҳам; суғориладиган карталарни капитал планировка қилиш ҳам; сувнинг ерга шимилиб кетишига қарши кураш мақсадида сув артерияларини бетонлаштириш, шунингдек, пахтанинг вилтга чидамли, юқори ҳосилли ва тезпишар навларини жорий қилиш, ўғитларни солишнинг прогрессив усулларини қўллаш, чигитни кенг қаторлаб экиш ва кенг қаторларни ишлайдиган техникани қўллаш, бедазорлар майдонини кенгайтириш, алмашлаб экишни тўғри йўлга қўйишга интилиш ҳам шундан далолат беради.

Давлат ва Ўзбекистон колхозлари пахтачиликни интенсивлаш мақсадларига ҳар йили миллион сўмлаб маблағ сарфламоқдалар. Бу яхши самара бермоқда. Бурноғи йили республика хўжаликлари ҳар гектар ердан 22,6 центнердан пахта олдилар. Бу йил ана шу кўрсаткич 25 центнерга яқинлашиб боради. Шундай қилиб, яна бир марра эгалланяпти, ўзбек деҳқонининг яна бир мақсади амалга ошяпти — 1 миллион 605 минг гектар майдондаги экиннинг ҳар гектаридан 25 центнерлик ҳосилнинг сўнгги қисмлари териб олиняпти.

Жаҳонда пахта етиштириладиган энг шимолий район бўлган Қорақалпоғистон АССРнинг кўпчилик хўжаликлари ана шу маррани эгалладилар. Автоном республиканинг муваффақиятлари айниқса қувончлидир. Қорақалпоғистон колхозлари ва совхозлари ўзларининг бутун тарихлари давомида биринчи марта мамлакатга пландан ташқари 51 минг тонна пахта бермоқдалар.

Кўпчилик хўжаликлар, районлар ва областлар ҳосилдорликнинг ўртача даражасидан ошиб кетдилар. Хоразм областининг колхозлари юз минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳозирнинг ўзидаёқ давлатга 32 центнердан пахта сотдилар. Андижон ва Сурхондарё областларининг колхоз ҳамда совхозлари 26 центнерлик ҳосилни таъминладилар. Ўнлаб районлар ва юзлаб хўжаликларда ҳар гектар ердан 30-38 центнердан ҳосил териб олинди. Фарғона область Поп районидаги Ленин номли колхоз гектаридан 41 центнердан пахта олди ва бу хўжалик сув тошқини натижасида зарар кўрганлигига қарамай олинган мажбуриятни муваффақиятли бажармоқда. Андижон область, Янгиқўрғон районидаги Навоий номли колхознинг Тожиддин Иномов бошлиқ бригадаси ҳар гектар ердан 45 центнердан ҳосил кўтарди. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Механизаторлар пахта далаларида ҳал қилувчи роль ўйнамоқдалар. Ҳосилнинг тақдири уларнинг қўлида, бу ишни улар миришкорлик ва режа билан бажармоқдалар. Агар бундан бир неча йил илгари ғўзани парвариш қилишда миллионлаб кишилар банд бўлган бўлса, ҳозир ана шу қийин ишни 40-50 минг механизатор бемалол бажаряпти. Пахтакор меҳнатининг манзараси ана шундай тез ўзгармоқда. Тракторчи ва сувчи эндиликда даланинг ҳақиқий хўжайини бўлиб қолди.

Ҳосил йиғим-терими олдидан ғўза барги химиявий усул билан тўктирилди. Юзлаб самолётлар пахтазорлар устида парвоз қилиб, кўм-кўк далаларга яхши таъсир қилувчи дефолиантлар сепди. Ғўза барги тўкила бошлаб, кўсаклар қийғос очилгач, эгатларга «зангори кема»лар кирди. 24 минг терим машинасининг бункерларидан тўкилган пахтадан осмонўпар «оқ олтин» тоғлари вужудга келаверди.

(Давоми учинчи бетда).

МАЖБУРИЯТ БАЖАРИЛДИ

ОҚҚЎРҒОН. (ЎзТАГ). Оққўрғон районининг деҳқонлари ҳар ўн тонна пахтадан 9 тоннасини машинада териб олдилар. Улар баҳорда йиғим-терим ишларини кенг механизациялаштириш учун мусобақа ташаббускори бўлиб чиқиб, худди ана шу рақамни тилга олган эдилар. Оққўрғонликлар ўз мажбуриятини бажариб, 960 агрегат билан 50 минг тонна ёки планда кўзда тутилганидан 10 минг тонна кўп пахта тердилар.

Катта мажбурият кичик мажбуриятлардан таркиб топади: районда баҳорда берган сўзи устидан чиқмаган биронта «зангори кема» капитани йўқ.

Комплекс механизациялашган барча 620 звенонинг раҳбарлари давлат заказини муддатидан олдин бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. Оққўрғонликлар Улуғ Октябрнинг 49 йиллигига туҳфа қилиб, пландан ташқари 7 минг тонна пахта топширдилар. Уларнинг ваъдаси ҳам шу эди.

ЮҚОРИ Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон» колхозининг илғор теримчилари (юқорида). У. Бердалиева, М. Гузерова ва Ҳ. Бердибековалар терган пахта олти тоннадан ошиб кетди. Улар байрамга муносиб совға тайёрладилар.

ЛАТВИЯЛИК қурувчилар янги Тошкентни қуришда актив қатнашяптилар. Суратда: латвиялик қурувчи, слесарлар бригадасининг бошлиғи М. Э. Линде (пастда).

А. ТЎРАЕВ ва А. АБАЛЯН фотолари.

Байрам дастурхонига

Ғазалкент консерва заводи коллективи улуғ айём арафасида ажойиб муваффақиятни қўлга киритди. Улар маҳсулот тайёрлаш ўн ойлик топшириғини муддатидан олдин шараф билан адо этдилар. Ҳозир ҳам корхона цехларида иш қизғин. Ҳар куни пландаги 25 туб (ҳар туб 670 банкадан иборат) ўрнига 27—28 туб турли сабзавот,полиз маҳсулотларидан тайёрланган консервалар ишлаб чиқарилмоқда. Шунингдек, мева мураббоалари, жем, повидлолар ҳам кўплаб тайёрланяпти.

Т. ИСЛОМБОЕВА.

„ОҚ ОЛТИН" ХИРМОНИГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 4 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунда терилган	Мавсум бошидан	Бир кунда машинада терилган	Мавсум бошидан бери машинада терилган
КАЛИНИН	0,24	116,44	—	82,50
ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ	0,14	113,69	—	215,30
ОҚҚЎРҒОН	0,17	112,13	0,22	126,97
БЎКА	0,07	107,06	—	121,92
ЎРТА ЧИРЧИҚ	0,08	106,36	0.14	118,25
ОРЖОНИКИДЗЕ	0,20	106,35	—	105,20
ЯНГИЙЎЛ	0,27	103,37	0,25	109,38
БЕКОБОД	0,36	102,88	0,06	98,07
ОБЛАСТЬ БЎЙИЧА:	0,17	107,05	0,13	118,93

ШУДГОРЛАШ ЖАДАЛ

КАЛИНИН. (Телефон орқали олинди). Райониннг колхоз ва совхозларида экинлардан бўшаган ерларни шудгор қилиш кундан-кунга кучайиб бормоқда. Кўпгина хўжаликларда сабзавот экинларидан бўшаган ерлар шудгор қилиб қўйилди. Бу йил Охунбобоев номли колхоз сабзавотчилари 460 гектар майдонни кузда шудгорлаб қўйишни планлаштирганлар. Ҳозир бу иш муваффақиятли амалга оширилмоқда. Мавжуд техника ва ҳайдов тракторларидан самарали фойдаланиш орқасида шудгорлаш ишлари тамомланай деб қолди. Ильич номли, «Ленин йўли», Калинин номли колхозлар, «Тошкент», «Назарбек» совхозларининг механизаторлари ҳам кундалик шудгорлаш нормаларини ошириб бажармоқдалар.

ЖАНГОВАР ЎТМИШ ШУНҚОРЛАРИ

Тоғлар орасидаги кенг сойликда милтиқлар овози шовладек қайнайди. Отишма кучайгандан кучайиб боради. Орадан бир-икки соат ўтгач ўқ овози бироз тинади. Шу пайт тоғ бағридаги дарахтлар орасидан тўда-тўда бўлиб отлиқлар чиқиб келадилар ва улар йўл-йўлакай ўқ отиб, «урра» деган ҳайқириқ билан елдек учиб борадилар. Саросимага тушган душман тўдаси ўқ-анжомини ташлаб пала-партиш тоққа қочади. Бизнинг жанговар аскарларимиз душман ортидан қувадилар, ўнг ва сўл томондан ёриб чиқиб уларга ҳартарафлама қақшатғич зарба берадилар. Катта талофот кўрган осиповчилар шу куни узил-кесил тор-мор келтирилади.

Бу воқеа 1919 йил кўкламида, ҳозирги Бўстонлиқнинг Қовдан қишлоғида содир бўлган эди. Контрреволюцион осиповчилар Тошкентдан қочгач Бўстонлиқнинг тоғ қишлоқлари аҳолисидан нажот олмоқчи бўлган эдилар. Аммо улар хом ўйлаган эдилар. Чунки халқ душманларини йўқ қилиш учун бир тан-бир жон бўлиб курашга тайёргарлик кўриб турган тоғликлар душманни нафасини ростлашга ҳам қўймай, уларни йўқотиш ҳаракатида эдилар.

Осиповчилар чекинаётиб Хўжакент ва Бурчмулладаги кўприкларни бузиб кетдилар. Қизил қўшин бўлинмалари ва тоғ халқларидан тузилган партизанлар бригадаси душманнинг бу ҳийла-найрангини билиб янги йўллардан ўтиб уларни ўраб олдилар, яксон қилиб ташладилар. Шундан кейин Чотқол томондан бош кўтарган Султон қўрбоши, Пайвостон қўрбошиларга, Облиқдан чиққан босмачиларга қарши жанглар бошланди. Ўша кезларда жанговар байроқни ҳамиша баланд кўтариб юрган ўзбек командирлари ва жангчиларидан бир группаси бугунги кунда ҳурмат-иззатда ҳаёт кечиришмоқда.

Кеча Тошкент область партия комитетида, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллиги арафасида бу ҳурматли отахонлар билан учрашув бўлди. Улар унутилмас жанговар кунлар ҳақида, ёш Совет давлатини мустаҳкамлаш учун ички душманлар билан олиб борилган кураш ҳақида, қишлоқларда коллективлаштириш даврида қилинган ишлар ҳақида ҳаяжон билан сўзлаб бердилар.

Партизанлар отрядининг командири, ҳозирги пайтда шахсий пенсионер Омон Каримов, 1918—1920 йиллар орасида бўлган жанглар ҳақида худди куни-кеча бўлиб ўтгандек аниқ ва равшан ҳикоя қиларди. Бизнинг аскарларимиз унча яхши қуролланган бўлмасалар ҳам жойларнинг тузилишини яхши билганликлари учун душманни гоҳ у томондан, гоҳ бу томондан босиб келиб уларни йўқ қилиб ташлар эди.

Омон Каримовнинг сўзини 86 ёшли Боймирза ота Ризаев бўлади. У қордай оппоқ соқолини, хушмўйловларини бураб гап бошлайди.

— Сельпром, Калит қишлоқларидаги жанг эсимдан чиқмайди, — ҳикоя қилади ота. Оқлар ҳам тиш-тирноқлари билан қуролланган эдилар. Улар Чақмоқсой, Қорабулоқ, Қумтўқайларини эгаллаб олган эдилар. Биз уларни шу қишлоқлардан суриб чиқариш учун қаттиқ жанг қилдик ва ниҳоят ғалабага эришдик.

Оталар даврасида нуроний кампир Ойқиз хола Хўжимова ҳам ўтирарди. Бу қаҳрамон аёл ҳам ўша вақтда ички душманларга қарши курашда партизанлар отрядида иштирок этган эди.

Қариганда пири бадавлат турмуш кечираётган ва ўзлари жанг қилиб, барпо этган ҳаётни яна ҳам гўзал бўлиши учун шу кунларда ҳам ҳар хил юмуш билан шуғулланаётган бу мўътабар кишилар Ленин партиясига, коммунизм ишига ҳамиша содиқ эканликларини изҳор қилар эдилар.

Учрашув вақтида жанговар дўстлар биргаликда суратга тушдилар.

Суратда (чапдан ўнгга) ўтирганлар: Ш. Нурматов, А. Мусаев, Н. Назарматов, Т. Турсунбоев, О. Хўжамова, (турганлар) О. Каримов, (партизанларнинг собиқ командири), М. Мусаев, Қ. Шобаратов, Ш. Холмуродов, Б. Мирзаев, Х. Пирмуҳамедов ўртоқлар.

А. Абалян фотоси.

ОКТЯБРЬ ВА ЗАМОНАМИЗ

Улуғ совет халқи, ер куррасидаги барча прогрессив инсоният мамлакатимизда Октябрь социалистик революцияси ғалаба қозонган куннинг шонли қирқ тўққиз йиллигини тантанали нишонлашга ҳозирлик кўрмоқда. Жаҳонни бир штурм билан ларзага келтирган, кишилик тарихида тамоман янги даврни — капитализмнинг емирилиши ва коммунизмнинг қарор топиши даврини очиб берган жаҳоншумул тарихий революциянинг дарғаси Владимир Ильич Ленин бўлди. Ленин тузган ва чиниқтирган Коммунистик партия Россия меҳнаткашларининг ана шу энг улуғ революцияни амалга оширишига ва ғалаба қозонишига донолик билан раҳнамолик қилди. Шундан бери орадан бир кам эллик йил ўтди.

Шу тарихан қисқа давр мобайнида дунёда биринчи социалистик давлатимиз ҳаётида мислсиз буюк ўзгаришлар рўй берди. Ленин партияси раҳбарлигида биринчи бўлиб Совет Иттифоқида социализм ғалабаси таъминланди. Бу улуғ қурилиш жараёнида совет кишилари ғоятда оғир қийинчиликларни мардлик ва дадиллик билан бартараф этдилар. Эски дунёнинг реакцион кучлари Совет ҳокимиятини йўргакдалиги чоғидаёқ хибзлаб ташлаш учун роса ҳаракат қилди. Ёш Советлар республикаси интервенция ва гражданлар уруши, иқтисодий блокада ҳамда хўжалик вайронлиги, фитна ва диверсиялар, саботаж ва террор, бошқа кўпгина оғир вазиятларга бардош берди ва қатъий кураш натижасида уларнинг ҳаммасидан ғолиб чиқди. Мамлакатнинг социал-иқтисодий, техника ва маданий жиҳатдан қолоқлиги социализм қурилишини анча қийинлаштирди. Ғалаба қозонган ишчи ва деҳқонларнинг давлатни бошқариш кўникмалари ҳамда янги жамият қуриш тажрибаси йўқ эди. Бу қурилишдаги қийинчиликлар яна шу билан ҳам кўп ҳисса оғирлашдики, СССР кўп йиллар мобайнида дунёда ягона социалистик давлат бўлиб турди, душман капиталистик дунё бизнинг мамлакатимизга шиддатли ҳужумлар қилди.

Халқаро ишчилар синфининг, барча меҳнаткашларнинг қардошларча бирдамлиги Совет Иттифоқига мадад бахш этди. Коммунистик партия совет халқининг социализм ғалабаси учун курашига донишмандлик билан раҳбарлик қилганлиги туфайли Совет Иттифоқи дунёдаги энг қудратли давлат бўлиб қолди. Кўпмиллатли совет халқининг яратувчилик, ижодкорлик қобилиятига, Ленин партияси атрофига мустаҳкам жипслашиб коммунизм орбитаси сари комил ишонч билан шаҳдам қадам ташлаётганлигига бутун инсоният қойил қолмоқда.

Узоққа бормай, кейинги йилларда коммунистик қурилиш соҳасида қўлга киритган улуғвор ғалабаларимизни эслатиб ўтиш жоиздир. Ўтган етти йилликда мамлакатимизда жамғарма ва истеъмол учун фойдаланилган миллий даромад 53 процент, саноат ишлаб чиқаришининг ҳажми 84 процент ўсди. Халқ хўжалигининг асосий ишлаб чиқариш фондлари 92 процент кўпайди. Саноат пландан ташқари 46 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Ўтган йили саноатимиз 1940 йилдагига нисбатан 5 баравар кўп пўлат, қарийб 5,5 баравар ортиқ прокат, салкам саккиз баравар кўп нефть, қарийб 13 баравар ортиқ цемент, 4,2 баравар кўп автомобиль, 11 баравардан зиёд трактор, 10,5 марта кўп электр энергия ишлаб чиқарди. Қишлоқ хўжалиги ялпи маҳсулотининг 1965 йилдаги умумий ҳажми ўтган йиллардаги энг юқори даражадан ортиб кетди. Бу рақамлар халқимиз эришган муваффақиятлар чиндан ҳам улуғворлигидан далолат беради.

КПСС XXIII съезди мамлакат экономикасини янада ривожлантиришнинг истиқболларини белгилаб берди. Съезд Директиваларида шундай дейилади: КПСС XXIII съезди ҳисоблайдики, янги беш йиллик жамиятимизнинг коммунистик қурилиш йўлидан анча олдинга силжишини, моддий-техника базасининг янада ривожлантирилишини, мамлакатнинг иқтисодий

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 49 ЙИЛЛИГИГА

ва мудофаа қудратини янада мустаҳкамлашни таъминлаши лозим. Фан ва техника муваффақиятларидан ҳар томонлама фойдаланиш, бутун ижтимоий ишлаб чиқаришни индустриал ривожлантириш, унинг самарадорлигини ва меҳнат унумдорлигини ошириш асосида саноатни янада анча ўстиришни таъминлашни, қишлоқ хўжалигини доимий тез суръатлар билан ривожлантиришни ва шу туфайли халқ турмуш даражасини анча юксалтиришга, барча совет кишиларининг моддий ва маданий эҳтиёжларини тағин ҳам тўлиқ қондиришга эришишни партия беш йилликнинг асосий иқтисодий вазифаси деб билади.

Шу беш йил ичида мамлакат миллий даромадини 38—41 процент ошириш, аҳоли жон бошига ҳисоблаганда реал даромадларни тахминан 1,3 баравар кўпайтириш, саноат маҳсулотининг ҳажмини тахминан 1,5 баравар ўстириш учун кураш авж олдирилади. Коммунистик мўл-кўлчиликни яратиш учун беш йилда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришнинг ўртача йиллик ҳажмини шу маҳсулотларни бундан олдинги беш йилда етиштирилган ўртача йиллик ҳажмига нисбатан 25 процент оширилади.

Шу беш йилликда Ўзбекистонимиз экономикаси қандай тараққий этади? Революцияга қадар жуда қолоқ, аграр ўлка Совет ҳокимияти йилларида мислсиз тараққий этди. Ҳозир у ўзи ишлаб чиқараётган маҳсулотларни етмишдан ортиқ мамлакатга экспорт қилмоқда. Янги беш йилликда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш — 1,6, газ — 2,3, электр энергия — 2,2 минерал ўғитлар — 2, шойи газлама қарийб 3, ўсимлик ёғи — 1,3, мева-сабзавот консерва — 1,6 баравар кўпаяди. Ўзбекистон бундан кейин ҳам мамлакатимизнинг асосий пахта базаси бўлиб қолади. Бу йил республикамизда пахта тайёрлаш мислсиз юксакликка кўтарилмоқда.

Совет Иттифоқининг тарихан жуда қисқа даврда афсонавий ютуқларни қўлга киритганлиги социализмнинг капитализмга нисбатан беқиёс устунлигининг ёрқин исботидир. Бу ғолиб октябрь байроғининг, Коммунистик партиямиз доно раҳбарлигининг, халқимиз ижодий меҳнатининг самарасидир.

Совет Иттифоқи куч-қудратининг ошиб бориши ва жаҳон социалистик системасининг вужудга келиб, мустаҳкамланиши капиталистик системанинг янада заифланишига, манфур мустамлакачиликнинг емирилишига олиб келди. Жаҳоннинг социалистик системасининг қарор топиши Октябрь ғояларининг янги тантанаси, Октябрь революцияси намунасининг буюк тимсолидир. Ленин Улуғ Октябрь социалистик революциясининг халқаро аҳамияти ҳақида қандай маънода гапириш мумкинлиги тўғрисидаги масалани кўриб чиққанда «революциямизнинг баъзи бир асосий томонлари маҳаллий, махсус миллий аҳамиятга, фақат Россияга хос аҳамиятгагина эга бўлмасдан, балки халқаро аҳамиятга ҳам эга... Рус намунаси ҳамма мамлакатларга, улар учун муқаррар бўлган ва уларнинг яқин келажакларида бўладиган баъзи бир ва ғоят муҳим нарсаларни кўрсатиб турипти» деб қилган башорати минг карра тўғри эканлигини ҳаёт тўла тасдиқлади.

Социалистик системадаги давлатлар эндиликда куч-қудратга тўлиб бормоқда. Осиё, Африка, Латин Америкасидаги миллий-озодлик ҳаракатларига Октябрь ғоялари зиё бахш этиб, янгидан янги мустақил давлатлар қарор топди. Эзилган халқлар империализм кишанларини парчалаб ташламоқдалар, социалистик давлатлардан намуна олиб, ўз миллий экономикаларини ривожлантириш учун зўр бериб курашмоқдалар. Октябрь ғояларининг ҳаётбахш кучи бугунги кунда бутун планетани қамраб олган. Бу бежиз эмас. Образли қилиб айтганда, социализм жаҳоннинг ёшлиги, унинг истиқболи бўлса, капитализм инқироз сари бормоқда.

Социализм мамлакатларининг экономикаси буржуа дунёси мамлакатларининг экономикасига қараганда анча тез ривожланмоқда. 1961—1965 йиллар мобайнида жаҳон социалистик системасининг саноат ишлаб чиқариши 43 процент ўсган бўлса, капиталистик система мамлакатларидаги ўсиш 34 процентни ташкил этди. Бу икки рақам ўртасидаги тафовутнинг мазмуни жуда чуқурдир. Яна шуни айтиш керакки, капиталистик мамлакатлардаги ишлаб чиқаришнинг ўсиши тўғрисидаги рақамлар социализм мамлакатларида бўлган каби халқ фаровонлигининг ўсишини кўрсатмайди. Аксинча у монополистлар олаётган фойдаларнинг ўсиб бораётганлигидан, экономикани ҳарбийлаштириш авж олдирилаётганлигидан далолат беради.

Социализм мамлакатлари иқтисодий ўсиш суръатларидаги устунликни сақлаб қолиш ва янада ривожлантириш, социалистик ишлаб чиқариш усулининг афзалликларидан тобора самарали фойдаланиш билан ўзларининг биринчи даражали, чинакам революцион вазифаларидан бирини ҳал этмоқдалар. Ҳамкорлик ва бирдамлик — социалистик система кучининг асосий манбаъларидан бири. Ана шу дўстлик ва биродарлик жаҳонда коммунизм ғалабаси шаксиз, шубҳасиз эканлигини яққол кўрсатиб турибди.

Капиталистик системадаги давлатларда ҳам ички зиддият, ҳам ташқи зиддият тобора кучайиб, авж олиб бормоқда. Бу ҳол капитализм ривожланишининг нотекислиги тўғрисидаги қонун тўхтовсиз амал қилаётганлигини очиқ кўрсатиб турибди. Ғарбий Европа мамлакатлари ва Япония бир қанча йиллар давомида иқтисодий ўсиш суръатлари жиҳатидан АҚШдан ўзиб кетган эди. Бироқ, кейинги йилларда улар ўртасидаги нисбат ўзгарди. АҚШнинг иқтисодий ўсиши тезлашди, Ғарбий Европа ва Японияда кескин пасайиш юз берди. АҚШ монополиялари бундан фойдаланиб, жаҳон бозорларида янги ҳужумга ўтди. Америка капитали Италия, Германия Федератив республикаси, Англия ва бошқа мамлакатларнинг саноатига яна зўр бериб кириб борди. Аммо шуни алоҳида таъкидлаб ўтмоқ лозимки, иккинчи жаҳон урушидан кейинги дастлабки йиллардан фарқли ўлароқ Америка монополиялари мустаҳкамланиб олган рақобатчиларга дуч келмоқда. Бу рақобатчилар долларга жавоб зарбалари бермоқда. Ғарбий Европада, жумладан, «умумий бозор» ичида ҳам ва бошқа давлатмонополистик бирлашмаларда ҳам конкуренция кураши тобора кескинлашмоқда.

Империалистик блокларнинг қатнашчилари ўртасида зиддиятлар кескинлашганлиги сабабли шу блокларнинг путури кетиб бормоқда. Эндиликда АҚШ шу блокларга кирган давлатлар сиёсатига илгаригидек дрижерлик қилишга қодир бўлмай қолди. «Совет агрессияси хавфи» бор, деган беъмани афсона ёрдами билан блоклар тузилган эди. Энди бу афсонага халқлар у ёқда турсин, ҳатто жиддий сиёсатдонларнинг бирортаси ҳам аллақачон ишонмай қўйди. Американинг иттифоқчилари Вашингтонга кўр-кўрона эргашиш хатарли эканлигини тобора яққолроқ кўриб турибдилар.

Ҳозирги вақтда буржуа дунёсида экономика ҳарбийлаштирилаётгани инсониятнинг қаҳр-ғазабини қўзғамоқда. НАТО тузилгандан бери ўтган вақт ичида шу блокнинг ҳарбий машинасини вужудга келтиришга ва такомиллаштиришга минг миллиард доллардан ортиқ маблағ сарфланганлиги, урушдан кейинги 20 йил мобайнида Американинг ҳарбий харажатлари унинг урушга қадар бўлган йигирма йил давомида сарфлаган ҳарбий харажатидан 48 баравар ошганлиги даҳшат эмасми. Америка империалистларининг Вьетнам халқига қарши агрессияни кучайтираётгани кимни ғазаблантирмаяпти, дейсиз.

Меҳнат билан капитал ўртасидаги зиддият капиталистик жамиятнинг асосий зиддиятидир. Монополиялар эксплуатация ҳар қачонгидан ҳам кучайтириб, меҳнат аҳлининг тинкасини қуритмоқда. «Халқ капитализми», «ялпи роҳат-фароғат давлати» тўғрисида буржуазия идеологлари тарқатаётган бемаъни уйдирма ва афсоналарни реал фактлар чиппакка чиқармоқда. АҚШ ҳукуматининг ўзи эътироф қилганидек, америкаликлардан 32 миллион киши қашшоқликда яшаётган экан, ялпи роҳат-фароғат тўғрисида қандай гап бўлиши мумкин.

Капиталистик дунёда зиддиятларнинг, эксплуатациянинг, ишсизликнинг кучайиши, чексиз кризислар мамлакатлардаги синфий жангларда ишчилар синфи томонидан қўйилаётган социал-иқтисодий ва сиёсий талаблар доирасининг кенгайишига олиб келмоқда. Италия, Япония, Франция, Бельгия, АҚШ, Англия ва бошқа мамлакатларнинг пролетарлари кейинги йиллар мобайнида ўзларининг турмуш даражаларига монополиялар қилаётган ҳужумни қаттиқ стачка кураши билан қайтариб келдилар ҳамда бир қанча ҳолларда буржуазияни ён беришга мажбур қилдилар. Кейинги ўн йил ичида стачкаларда қатнашувчилар сони икки баравар кўпайиб, қарийб олтмиш миллион кишига етди. Бу капиталистик мамлакатларда ишчилар ҳаракати тобора авж олиб бораётганлигини кўрсатади. Демак, капиталистик жамият илдиз-илдизидан чириб бормоқда. Бунинг олдини олиш асло мумкин эмас. Чунки бу тарих ҳукми.

Шундай қилиб, Октябрь социалистик революцияси натижасида туғилган Совет давлати дунёдаги энг қудратли мамлакат бўлиб қолди. Социалистик системанинг вужудга келиши ва гуллаб-яшнаши жаҳон тараққиётини бутунлай янги изга буриб юборди. Барча қитъаларда социализм ғалаба қилмоқда. Капиталистик система чириб, қураб боряпти. Социалистик система эса инсоният тараққиётига ҳал этувчи таъсир кўрсатмоқда. Буюк Октябрдан кейинги давр ичида юз берган революцион воқеалар бутун инсониятнинг озодлиги, тараққиёти учун хизмат қилмоқда. Октябрнинг шарофати ва замонамизнинг хусусияти ана шундай.

О. АБДУРАҲМОНОВ.

Тошкент пайпоқ-трикотаж фирмаси коллективи яқинлашиб келаётган улуғ айём — Октябрь революциясининг 49 йиллик байрамини муносиб совғалар билан кутиб олишга ҳаракат қиляпти. Байрам шарафига бошланган социалистик мусобақада тўқув цехининг илғор чеварларидан Мўътабар Имомназарова ва Матлуба Ниёзова ўртоқлар пешқадамлик қилмоқдалар. Икки дугона смена топшириқларини ортиғи билан адо этиб, барчага ўрнак бўлишяпти. Суратда: илғор тўқувчилар М. Имомназарова (чапда) ва М. Ниёзова ўртоқлар.

М. Нуриддинов фотоси.

ТЕЖАМКОР

Пойтахтимиздаги 2-автомобиль ремонти заводи рационализаторлари ўзларининг тўққиз ойлик ишларига якун ясадилар. Тушган таклифларнинг ишлаб чиқаришга жорий этилиши натижасида корхона 14 минг сўмлик иқтисодий фойда кўрибди.

Эришилган бу ютуққа слесарь Д. Плятченко айниқса катта ҳисса қўшди. У ЗИЛ-120 ва ГАЗ-51 машиналари ремонти учун қўлланиладиган махсус станок ихтиро этди. Бу станок ҳозир Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида намойиш қилинаяпти. Б. Гаврилов, И. Носиров, А. Крисов каби рационализаторлар ҳам ремонт сифатини ошириш ва таннархини арзонлаштиришга қаратилган кўплаб таклиф билан чиқдилар. Бу таклифлар ҳозир тўла ишлаб чиқаришга жорий этилган. Рационализаторлар йил охиригача яна ўнлаб янгиликни жорий этишга ҳаракат қилмоқдалар.

А. ПАРИМОВА.

ҲАВАСКОРЛАР — ШОНЛИ ЮБИЛЕЙГА

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 50 йиллигини нишонлаш ва касаба союз, комсомол ташкилотлари ҳамда маданият органларининг бадиий ҳаваскорликни ривожлантириш соҳасидаги фаолиятларини, шунингдек барча маданий-оқартув муассасалари ишини янада яхшилаш мақсадида яқинда Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг бюроси, область ижроия комитети ва область касаба союзлари совети Президиуми қарор қабул қилдилар. Ушбу қарорга мувофиқ ҳаваскорлик санъати область фестивали 1966-1967 йилда ўтказилади.

Фестивални уюшқоқлик ва намунали ўтказишни таъминлаш мақсадида Ўзбекистон КП шаҳар ва район комитетлари, меҳнаткашлар депутатлари шаҳар ва район советлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари зиммасига конкрет вазифалар юкланди. Шунингдек, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг фестивалга тайёргарлик кўриш ишига яқиндан ёрдам бериш бўйича ҳам тадбирлар белгиланади.

Бадиий ҳаваскорлик коллективларининг область фестивали кенг оммани КПСС XXIII съезди қарорларини амалга ошириш учун курашга сафарбар этиш шиори остида ўтказилади. Ҳаваскорларнинг бу катта кўригига ишчилар, хизматчилар, колхозчилар ва уларнинг оилалари, студентлар, умумий таълим мактаблари ва профессионал-техника билим юртларининг ўқувчилари қатнашадилар. Фестиваль икки турга бўлиб ўтказилади. Кўрикка ҳаваскорлар театр, музика, ашула-хор, ракс, тасвирий санъат ва кино жанрлари бўйича тайёрланадилар.

Ҳаваскорлик коллективларининг область фестивалини ўтказиш шартлари ҳам белгиланди. Бу фестивални ўтказишдан мақсад шуки, бадиий ҳаваскорликни ривожлантириш, халқ талантлари сафини кенгайтириш, ҳаваскорлик санъатининг тур ва жанрларини бойитиш барча маданий-оқартув муассасалари фаолиятини яхшилаш, концерт репертуарларини совет ва ҳозирги замон чет эл прогрессив авторларининг энг яхши адабий, драматик ва музика асарлари ҳисобига бойитиш ҳамда шулар асосида совет кишисини коммунистик руҳда тарбиялашдан иборатдир.

Фестивални ўтказиш мобайнида оммавий бадиий ҳаваскорлик коллективлари билан профессионал коллективлар ўртасидаги ижодий ҳамкорликни мустаҳкамлаш ҳам кўзда тутилади. Ҳаваскорлик коллективларига доимий ёрдам бериб турилади ва энг яхши коллективларнинг иш тажрибалари кенг оммалаштирилади. Ҳаваскорлик санъати ютуқларини омма ўртасида кенг пропаганда қилишда ҳаваскорлар ижросида саҳналаштирилган спектаклларни намойиш қилиш, концертлар бериш, ҳаваскорлик киностудиялари томонидан яратилган фильмларни кўрсатиш, клубларда, маданият уйлари ва саройларида, қизил бурчакларда, парклар, корхоналар, колхоз ва совхозларда тасвирий ва амалий санъат асарлари кўргазмаларини ташкил этиш ҳам муҳим аҳамиятга эгадир.

Ташкилот комитети ҳам тузилди. Комитет аъзолари зиммасига конкрет вазифалар юклатилди. Улар жойларда бўлиб, жюри аъзоларини тасдиқлайдилар; санъатнинг айрим жанрлари бўйича секциялар тузадилар; спектакллар, концертлар ва кинофильмларни намойиш қилишга ва кўргазмалар ташкил этишга раҳбарлик қиладилар ҳамда ҳаваскорлик коллективлари репертуарини янги асарлар ҳисобига бойитиш ишлари билан бевосита шуғулланадилар.

ШИНГИЛ ХАБАРЛАР

ЯНА БИР МАКТАБ

«Салор» станцияси яқинида қад кўтарган янги мактаб 300 га яқин ўғил-қизни ўз қучоғига олди. Янги мактабда машғулотлар бир сменада олиб боріляпти.

60 МУТАХАССИС

«Узбексельмаш» заводи маданият клубида авто-мотоциклчилар тайёрлаш курси очилди. Курс машғулотларига завод мутахассисларидан 60 киши қатнашмоқда.

ИККИ МИНГ ТУП КЎЧАТ

Пойтахтимизни кўкаламзорлаштириш ойлиги бошланди. Ойликка корхона ва ташкилотлар, ўқув муассалари ва маҳаллалар қатнашяпти. Кўчат ўтқазиш, айниқса, ёғ-мой комбинатида қизғин авж олди. Ҳозирча бу ерда 1000 туп арча, 1000 туп соя берувчи ва мевали дарахт кўчатлари ўтқазилди.

А. ТОШПЎЛАТОВ.

ШИФОБАХШ ҚЎЛЛАР

«Дард деган нарса ёмон бўлар экан. Сал бўлмаса юролмайдиган бўлиб қолдим. Тўпиғим шишиб кетди. Оғриғи эрта-индин босилиб қолар деб юрдим. Охири бўлмади. Доктор чақиртирдик. Уйга доктор аёл келиб, дори-дармон қилди. Кейин: «Отахон, ҳеч нарса бўлмайди, тез орада юриб кетасиз», деб тасалли берди.

Уша доктор ҳар куни келиб ҳолимдан хабардор бўлиб турди. Унинг айтгани рост бўлиб чиқди. Сал кун ўтмай оёғимдаги шиш қайтди. Юра бошладим.

Энди ўзим докторхонага қатнайдиган бўлдим. Докторхонадаги тартиб-интизом, осойишталик ва тозалик кишининг ҳавасини келтирар эди. Докторларнинг хушмуомалалилигини айтмайсизми! Докторхонага бордим дегунча, дарров қабулхонага олиб киришади барака топкурлар. Хуллас, дард кўрмагандай бўлиб соғайиб кетдим. Оёғимнинг оғриғи бутунлай қолди.

Ҳурматли редакция! Агар мумкин бўлса, докторхонанинг М. Зуфарова, И. Ляхов, Ғ. Отабоев, Н. Пак сингари шифокорларига чин қалбимдан билдирган шу миннатдорчилигимни газета орқали босиб чиқарсангиз. Нега десангиз бу камтар, меҳнаткаш докторлар фақат қўллари билангина эмас. ширинсуханлик ва меҳрибонлиги билан ҳам мени даволашди. Мен улардан умрбод миннатдорман».

А. ИСМОИЛХЎЖАЕВ,
Улуғ Ватан урушининг инвалиди.

□ □ □

Меҳр сатрларига тўла бу хат бизни сидқидилдан меҳнат қилиб, ҳаёт завқи, инсон меҳри билан яшаётган шифокорлар ишлаётган даргоҳга чорлади. Дарҳақиқат, поликлиникада бўлган киши медицина ходимларининг яхши сўз, ишонч туғдирувчи муомала ва тадбиркорликлари билан беморларга яхши даво бераётганликларини дарров пайқаб олади.

Соат ўн иккилар чамаси. Врач Мунира Зуфарова қабулхонасига ўтдик. Боя шу кабинет олдида ўндан ортиқ киши навбат кутиб ўтирган эди. Ҳозир эса, ҳеч ким қолмабди. Демак, врач ҳамма беморларни қабул қилиб бўлган.

Шу пайт эшик очилди. Врач бемор аёл билан чиқиб қолди. У, аёлга нималарнидир тушунтирарди.

— Хотиржам бўлаверинг, опажон, — дерди, врач. — Касалингиз унча оғир эмас. Тузалиб кетасиз. Аммо, айтиб қўяй, ўзингизни бўлар-бўлмасга уринтириб қўйманг тағин! Ҳа, айтгандай дорингизни шу ердан олиб кетсангиз ҳам бўлади. Хўв ана бизнинг дорихонамиз. Қани, мен билан юрингчи, дорингизни олиб бераман.

Бемор аёл дориларни олиб, поликлиникадан хурсанд бўлиб чиқиб кетди.

— Беморнинг кўнгли нозик бўлади, — деди врач М. Зуфарова кабинетига бизни бошлар экан. — Сал бўлса ҳам дармон бўлиш унинг руҳини кўтаради.

Биз ўртоқ М. Зуфаровага Абдумажид ота Исмоилхўжаевнинг редакциямизга келганлиги, бутунлай соғайиб кетганлигидан поликлиника врачлари, хусусан Мунира Зуфаровадан ғоят миннатдор бўлганлигини айтдик.

Врачнинг чеҳрасига табассум ёйилди. Нега ҳам қувонмасин, касалнинг миннатдорчилиги врачнинг меҳнатига берилган юксак баҳо эмасми!

— Раҳмат, катта раҳмат, — деди врач. Кейин қўшиб қўйди. — Кўп қатори биз Абдумажид отани ҳам даволадик. Ахир, ҳунаримиз инсонга шифо бахш этиш-да! Шундай эмасми! Инсондан, инсон қадридан кўра юксакроқ нарса бўлмаса керак.

Врач Мунира Зуфарова биз билан бироз суҳбатлашиб ўтирди. Кейин ўзига ажратилган участкадаги беморлар аҳволидан хабар олгани кетди.

Участка врачи Мунира Зуфарова билан синашта бўлмаган киши унинг қалбида алангa олган меҳр ёлқинини пайқамаслиги мумкин. Шу меҳр қанчадан-қанча беморлар дардига малҳам бўлди, уларнинг умрига умр қўшди.

Бу поликлиникада беморлар иззат-ҳурматини қозонаётган жонкуяр шифокорлар кўп. Ғ. Отабоев, Г. Двойникова, И. Ляхов каби врачлар қабулхонасидан беморлар доим мамнун бўлиб чиқишади. Нега десангиз «Яхши сўз, яхши ибрат — энг яхши даво» деган шиор уларнинг кундалик меҳнат фаолиятларига жуда сингиб кетган. Хуллас, беморларни даволаш учун ҳамма зарур чоралар кўрилади.

Номлари ҳурмат билан тилга олинган бу шифокорларнинг меҳнат масканн Чилонзор районидаги 29-поликлиника.

Тошкентда юз берган табиий офат — зилзиланинг дастлабки кунларида иш бошлаган эди бу даргоҳ. Ўша кунлари поликлиника медицина ходимлари шошилиб қолишди. Бир томондан, зилзила вақтида жароҳатланган кишиларга медицина хизмати кўрсатиш зарур бўлса, иккинчидан, ишни тўла йўлга қўйиб юбориш эди. Тажрибали врач Т. Саидов раҳбарлигидаги аҳил коллектив бир ёқадан бош чиқариб ишлаб, ҳар иккала вазифанинг уддасидан чиқди.

— Поликлиникамиз ҳали ёш, — дейди бош врач ўртоқ Т. Саидов. — Лекин, ҳали олдимизда катта истиқболлар турибди. Сизга айтсам, бу ер шаҳримизда ташкил топган биринчи экспериментал поликлиника ҳисобланади. Ҳа, поликлиникамиз кейинчалик турли қардош республикалардан ўз малакаларини ошириш учун келган врачлар учун чинакам тажриба ўчоғига айланиб қолади.

Даволашнинг ҳамма усулларидан ижодий фойдаланмоқдамиз. 60 та турли кабинетлар ишлаб турибди. Шулардан даволаш-физкультура кабинети, физио-терапея бўлими ҳозирча фақат шу поликлиникада мавжуд. Кўз, стамотология, терапея кабинетлари замонавий медицина аппаратлари билан етарли миқдорда таъминланган. Ҳатто, юрак диагностикаси бўйича ҳам тадқиқотлар олиб борилади. Медицина даргоҳидаги бу мураккаб медицина асбоб-ускуналари ишончли қўлларга топшириб қўйилган.

Бош врач ҳикоя қилиб берган кабинетларни бирма-бир айланиб чиқдик. Врачларнинг беморларга кўрсатаётган малакали хизмати, меҳрибонлиги бизни беҳад хурсанд қилди. «Таклиф ва шикоятлар» дафтарчасини варақлар экансиз, фақат, «Врачларга раҳмат», «Шифокорлар ҳимматидан миннатдормиз» деган илиқ жумлаларни ўқийсиз.

Намунали ишларни кўриб улуғ рус ёзувчиси А. П. Чеховнинг «Врач, ақлан равшан, ахлоқи тоза ва жисмонан покиза бўлиши керак» деган сўзларини беихтиёр эсладик. Улуғ мақсад йўлида жон куйдириб меҳнат қилаётган ҳиммати баланд медицина ходимларида ана шундай юксак фазилатларни кўриб мамнун бўласан киши.

А. АЛИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

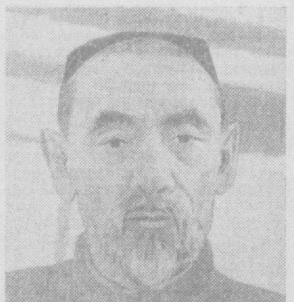

Ўртоқ А. ИСМОИЛХЎЖАЕВ

Суратда (чапдан ўнгга) врачлардан Н. Шимунова, Д. Мираҳмедова, Т. Саидов ва З. Рубан ўртоқларни кўриб турибсиз.

А. Абалян фотолари.

ПАХТА ИЖОДКОРЛАРИ

(Боши биринчи бетда).

Яқинда мен Андижон областидаги «Савай» совхозида бўлдим. Бу ерда пахтанинг 82 проценти машиналарда териб олинди. Совхоз директори Узоқбой Саримсоқов жуда қизиқ рақамларни айтиб берди. Совхоз пахта тайёрлаш йиллик планини 25 нш кунида бажарди, мамлакатга 15 минг 400 тонна пахта топширди. Бунинг 12 минг 600 тоннаси машиналарда терилди. Хўжалик пландан ташқари 1600 тонна пахта топширади ва шундай қилиб, ҳар гектар ердан олинган пахтанинг миқдори 30 центнердан ошади.

«Савай» совхозида 165 та терим машинаси бор. Уннинг ҳар бири билан ўрта ҳисобда 76 тоннадан пахта терилди, тажрибаси кўпроқ 50 механизатор эса ўз машиналари бункеридан 100 тоннадан ва ундан ошириб пахта тўкишди. Нуъмон Алиқулов 160 тоннадан ортиқ, Комил Ғаниев 150 тонна, Тошпўлат Исомиддинов 130 тонна, Хадича Қориева 110 тонна пахта терди. Бу йилгина машина штурвалига ўтирган комсомол аъзоси Турсунбой Жўрабоев 80 тонна пахта териб, мавсум нормасини бир ярим баравар бажарди.

Хўжаликнинг кўпчилик бригадалари йиғим-теримни уч ҳафтада тамомладилар ва гектаридан 40 центнердан ҳосил олдилар. Назарали Қосимов бошлиқ бригадада ҳосил йиғим-терими ўн олти кунда тамомланди. Механик ҳайдовчилар Қобилжон ва Собиржон Зулуновлар икки теримда машина бункеридан гектар бошига 35 центнердан пахта тўкишди. Бригада раҳбари Назарали Қосимов уч йил қарилик пенсиясини олди, шу уч йил давомида совхоз директоридан ишга қайтаришни қатъият билан илтимос қилди. 67 ёшга тўлган Назарали ота бу йил яна бригадага бошчилик қилди. У ҳосилдорликда ва йиғим-терим суръатини кўтаришда биринчи ўринни эгаллади.

«Савай» совхозида деярлик ҳамма ишни машиналар бажаради. 230 та трактор тележкаси барча ҳосилни қоп-қанорсиз ташиб берди, 24 та автопогрузчик эса уни ортиб берди. Совхоз механизаторлари теримни бошлаган кунда ҳали қўл теримининг салмоғи катта бўлган Андижон области пахта тайёрлаш планини 31 процент бажарган эди. 27 октябрда совхоз йиллик планни бажарганлиги ҳақида рапорт берди. Совхоз ҳосилнинг 96 процентини биринчи сортларга топширди. Бир центнер пахта етиштириш учун ҳаммаси бўлиб 2,4 киши-куни сарфланди ва бир центнер пахтанинг таннархи 19 сўмга тўғри келди.

«Савай» совхозининг механизаторлари бу йилги мавсумда жуда қимматли тажрибани синовдан ўтказдилар: 1500 гектар майдондаги ҳосилни жуда усталик билан тез, тоза ва ҳеч нобуд қилмай териб олдилар, натижада тўкилган пахтани қўлда териш зарурати қолмади.

Республикадаги кўпчилик илғор хўжаликларда ҳам худди «Савай» совхозидагидек машина терими ҳосил йиғим-теримининг асосий усули бўлиб қолди. «Малик» совхози асосан кенг қаторли техника ёрдамида ҳосилнинг 94 процентини териб олди. «Ўзбекистон ССР беш йиллиги», «Гулбоғ» совхозлари ҳосилнинг 82 процентини, Қорақалпоғистон АССРдаги Киров номли ва Ленин номли, шунингдек 3-«Баёвут», «Славянский», «Бўка» совхозлари 70-75 процентини, Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози 90 процентини, Ўрта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхози 71 процентини, Пахтаорол районидаги Абай номли колхоз 69 процентини машиналарда териб олдилар. Ҳосилнинг 85—90 процентини машинада териб олган комплекс механизациялашган бўлимлар, бригадалар ва звенолар сони юзлаб ҳисобланади.

Республикада пахтачиликни комплекс механизациялашнинг ажойиб новаторлари бўлган Маннон Жалолов, Турсуной Охунова, Мамажон Дадажонов, Валентин Тюпко, Жавод Кўчиевларнинг минглаб издошлари пайдо бўлди. Ҳар бир хўжаликда ҳозирги вақтда терим техникасидан юксак унум билан фойдаланиш намунасини кўрсатаётган миришкорлар етишиб чиқди. Масалан, Қўрғонтепа районида юздан ортиқ механик-ҳайдовчининг ҳар бири минг центнер ва ундан ортиқ пахта терди. Районда ҳосилнинг ярми «зангори кема»лар бункеридан тўкилди. Терим техникаси, пахта ортишнинг механизациялашган воситалари ва пахтани қоп-қанорсиз ташиш 25 мингдан ортиқ кишининг қўл меҳнати ўрнини босди.

Қўриқдаги Сирдарё областининг механизаторлари ажойиб муваффақиятларга эришдилар. Бу ерда машиналар билан 250 минг тонна ёки тайёрланган пахтанинг 60 проценти терилди. Тошкент областида техника ёрдамида ҳосилнинг 53 проценти, республика совхозларида эса 50 проценти териб олинди. Умуман Ўзбекистон бўйича терим машиналарининг бункеридан ҳозиргача 1 миллион 260 минг тонна ёки бутун 1965 йил мавсумидагига нисбатан 360 минг тонна кўп пахта тўкилди.

Ҳамма ерда ҳосил йиғим-терими давом этяпти. Ҳар бир область пахтачиликни юксалтиришга ўз ҳиссасини қўшиш учун интиляпти. Қашқадарё, Тошкент, Самарқанд, Хоразм, Бухоро, Сурхондарё областлари ва Қорақалпоғистон АССРнинг хўжаликлари пландан ташқари пахта топширишни тез суръатлар билан давом эттиришяпти. Фарғона, Андижон ва Сирдарё областларининг колхоз ва совхозлари план бажарилгандан кейин қўшимча равишда 122 минг тонна пахта беришади.

Ўзбекистон далаларида мўл пахта ҳосилининг сўнгги қисмини йиғиб-териб олиш билан бирга Улуғ Октябрнинг эллик йиллиги нишонланадиган келгуси йил мўл ҳосилига замин яратиш қизитилмоқда. Республиканинг суғориладиган деҳқончилигининг миллионларча меҳнаткашлари кўтаринки руҳ, ижодий ғайрат билан зарбдор вахтада турмоқдалар. Улар беш йилликнинг биринчи йилини қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг барча соҳаларида катта ажойиб натижаларга эришган ҳолда тугалламоқдалар.

А. УЗИЛЕВСКИЙ.

«Сельская жизнь» газетасининг мухбири.

(«Сельская жизнь» газетаси, 1966 йил, 4 ноябрь).

АКТИВЛАР ЎҚУВИДА ЯНГИЛИК

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида чақирилган пропагандистларнинг кенгаши раҳбар кадрларнинг марксизм-ленинизм назариясини ўрганиш тажрибасини умумлаштиришга, партия — Совет активлари мактаблари учун чиқарилган янги программалар билан таништиришга бағишланди.

Республикада етмиштадан ортиқ ана шундай мактаб ташкил этилди. Хўжалик ходимларидан 3800 га яқин киши бу мактабларда ўзларининг сиёсий билимларини бойитмоқдалар.

15 ноябрда бошланадиган янги ўқув йилида партия, хўжалик активларининг мактаблари тўрт йилликдан икки йилликка айлантирилади. Илгари ана шундай мактабларда жуда кўп предметлар ўрганилар эди. Бу нарса ўзини оқламади. Ана шундай предметларни камайтириш ва ўқув программасини қисқартириш натижасида мактабда ўқиш муддатини ҳам қисқартириш мумкин бўлди.

Активларнинг мактабларида қаттиқ табақалаштирилган программа билан ўқитиладиган тўртта тармоқ факультети тузилганлиги ҳам активлар мактаблари ишидаги янгиликдир. Партия ходимлари факультетида асосан партия қурилиши асослари ўрганилса, совет ходимлари факультетида совет қурилиши асослари билан чуқур таништирилади. Ана шу дарсларга 72 соатдан вақт ажратилади. Саноат ёки қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши экономикасини ва уни ташкил этишни ўрганишга 32 соатдан вақт ажратилган. Хўжалик ходимлари факультетида ана шу фанларга 72 соат ажратилиб, партия ва совет қурилишининг энг муҳим масалаларини ўрганишга 32 соат берилган.

Икки йиллик факультетдаги бошқа группалар тарихчи, экономист, философ пропагандистларнинг ўқиши бошқача ташкил этилган. Бутун программа «Партия пропагандаси методикаси» деган умумий ном билан аталувчи предметга бағишланган.

Тўрттала факультетнинг ҳаммасида машғулотлар йилига етти ой мобайнида ўтказилади. Лекциялардан ташқари, семинарлар, амалий машғулотлар ўтказиш ҳам белгилаб қўйилган.

Янги ўқув йилидан бошлаб ҳамма шаҳар ва район партия комитетлари ҳузурида активларнинг мактаблари барпо этилади. (ЎзТАГ).

МАМЛАКАТЛАР ВА ҚИТЪАЛАРДА

МАЪЛУМОТЛАР МАҚОЛАЛАР ВОҚЕАЛАР

ХАЛҚ ТАЛАБИ

НЬЮ-ЙОРК, 3 ноябрь. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 4-комитети Адандаги ва Жанубий Арабистон протекторатларидаги аҳвол масаласини муҳокама қилишни давом эттирмоқда. Комитетнинг кечаги мажлисида Ямaннинг оккупация қилинган жанубни озод қилиш фронти вакили Абдил Макави сўзга чиқди.

Макави бундай деди: мени ўз вакили қилиб юборган ташкилотни Араб мамлакатлари иттифоқи ва дўст давлатлар Аданда ҳамда Жанубий Арабистон протекторатларида Британиянинг мустамлакачилик ҳукмронлигига қарши кураш олиб бораётган қўзғолончиларнинг раҳбари деб танидилар.

Адан ва протекторатларнинг халқи, деди Макави, террор вазиятида яшамоқда. Турмалар сиёсий маҳбуслар билан тўлиб-тошди. Сиёсий маҳбусларни ваҳшиёна азобламоқдалар. Адан портидаги инглиз ҳарбий кемаларининг бири сиёсий маҳбусларни сўроқ қилиш ва азоблаш учун зиндонга айлантирилган.

Адан ва портекторатларнинг халқи, деб таъкидлади Макави Британиянинг Арабистон ярим ороли жанубидаги ҳарбий базаларини дарҳол ва батамом — тугатишни, фавқулодда ҳолатни дарҳол бекор қилишни ва демократик эркинликларни чеклаб қўйган барча қонунларни тезликда бекор қилишни, репрессия чоралари ва жазо экспедицияларига барҳам беришни, сиёсий маҳбусларнинг ҳаммасини озод қилишни талаб этмоқда.

Макави Адан ва протекторатларда яшовчи халқнинг ҳаққоний миллий озодлик курашини доим қўллаб-қувватлаб келаётганлиги учун Совет Иттифоқига миннатдорчилик изҳор қилди.

ГВИНЕЯ ВАКИЛИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

АДДИС-АБЕБА, 3 ноябрь. (ТАСС). Гвинея Гана маъмурлари томонидан қамоққа олинган Гвинея делегацияси аъзолари озод қилиниши ёки озод қилинмаслигидан қатъий назар Африка Бирлиги Ташкилотига аъзо бўлган мамлакатлар давлат ва ҳукуматлари бошлиқларининг конференциясида қатнашади. Гвинея Республикасининг Бирлашган Араб Республикасидаги ишлар вакили Фоде Сиссе кеча кечқурун журналистларга шу гапларни айтди.

Фоде Сиссе Аккрада қамоққа олинган кишилар орасида атиги 4 делегат борлигини, қолган 15 киши Нигерия билан Гвинея ўртасида маданий ҳамкорлик тўғрисида тузилган битим асосида ўқиш учун Лаосга жўнаб кетаётган гвинеялик студентлар эканлигини таъкидлади.

Сиссе Африка Бирлиги Ташкилоти Министрлар Кенгаши сессиясининг ишида кузатувчи сифатида қатнашажагини айтди. Сиссе Гана маъмурлари Гвинея делегатларини юксак доирадаги кенгаш очилган пайтгача озод қиладилар, деб қатъий ишонч билдирди. Ана шу кенгаш бу ерда 5 ноябрда бошланиши керак.

АФҒОНИСТОН пойтахти Қобул шаҳрининг жануби-шарқий томонида янги турар-жой массиви қурилмоқда. Унга темир-бетон плиталарини Совет Иттифоқи ёрдамида қурилиб ишга туширилган Қобул уйсозлик комбинати битказиб бермоқда. Суратда: Қобул уйсозлик комбинатининг президенти Муҳаммад Абу Бакир тайёр уйларни кўздан кечирмоқда. В. Сухоруких фотоси, (ТАСС фотохроникаси).

УЧ ТОМОНЛАМА УЧРАШУВ НАТИЖАЛАРИ ТЎҒРИСИДА ИНДИРА ГАНДИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ДЕҲЛИ, 3 ноябрь. (ТАСС). Бош Министр Индира Ганди кеча Ҳиндистон парламентининг халқ палатасида бундай деди: яқинда Деҳлида Бирлашган Араб Республикаси ва Югославия президентлари ҳамда Ҳиндистон Бош Министри учрашдилар. Бу учрашув уларнинг «жуда муҳим бўлган ва блокларга қўшилмаган ҳамда ривожланиб бораётган мамлакатларда катта қизиқиш туғдирган» халқаро проблемаларни муҳокама қилишларига имконият яратиб берди.

Уч давлатнинг раҳбарлари, деди яна Ганди, бир хил мамлакатларнинг бошқалар устидан ҳукмронлик қилишининг ҳамма формаларини, жаҳонни бўлиб олиш ва низоли масалаларни ҳал этиш учун кучдан фойдаланиш йўлидаги уринишларни қораладилар.

Учрашув қатнашчилари, деди у, қуролланиш пойгаси кучайиб бораётганлигидан ташвишланганликларини билдирдилар ва ядро қуролини тарқатмаслик тўғрисида тезликда битим тузишга даъват этдилар.

ПЕКИНДА МИТИНГ ВА НАМОЙИШ

ПЕКИН, 3 ноябрь. (ТАСС). Бугун Пекинда «хунвэйбинлар» билан Хитой халқ озодлик армияси солдатларининг митинг ва намойиши ўтказилди. Митингда 2 миллион киши қатнашди. Булар асосан мамлакатнинг турли районларидан Пекинга келган «хунвэйбинлар» эди. Митингда Мао Цзэ-Дун ва Хитойнинг бошқа раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

Хитой Компартияси Марказий Комитети раисининг ўринбосари, мудофаа министри Линь Бяо митингда нутқ сўзлади. «Маданий революция»нинг шу вақтга қадар ўтказиб келинган форма ва методлари тўғри бўлди, деди у. Линь Бяо «маданий революция»ни «планга мувофиқ ва изчиллик билан» ўтказишга даъват қилди.

Бундан аввал бўлганидек, бугунги митинг ва намойишда ҳам халқ озодлик армиясининг солдатлари қатнашди. Улар намойишчиларнинг колонналари билан бирга бордилар ва колонналарининг ҳаракат йўлини очиб бердилар. Шундан бир кун аввал ХКП Марказий Комитетининг канцелярияси билан ХХР Давлат Кенгашининг секретариати «хунвэйбинлар»га мактуб билан мурожаат қилиб, уларни армия «раҳбарлигига бўйсунишга» чақирган эди.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ПЕКИНДА

ПЕКИН, 3 ноябрь. (ТАСС). «Правда» газетасининг обзорчиси В. В. Маевский бошчилигида Совет-Хитой дўстлиги жамияти делегацияси Пекинга келди.

Совет-Хитой дўстлиги жамияти ва Хитой-Совет дўстлиги жамияти ўртасидаги ҳамкорлик планига мувофиқ, делегация Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллигига бағишланган тадбирларда қатнашади.

АНТИГУА ОРОЛИ МУСТАҚИЛЛИККА ЭРИШДИ

ЖОРЖТАУН. (ТАСС). Англия мустамлакаси Антигуа ороли мустақилликка эришди. Антигуа ороли Кариб денгизида Англиянинг 150 йил давом этган ҳукмронлигидан озод бўлган оролларнинг биринчисидир.

Антигуа ороли Британия Вест — Индиясидаги ороллар составига киради. Оролнинг майдони 281 квадрат километр, аҳолиси 61 минг кишидан ортиқ. Бу оролда асосан Африкадан келтирилган қулларнинг авлод-аждодлари бўлган негрлар яшайди. Сент — Жорнс оролнинг пойтахти ва энг йирик портидир. Европа, Канада ва АҚШдан келадиган пароходлар кирадиган бошқа портлар ҳам бор.

Оролнинг иқлими тропик иқлимдир.

Қишлоқ хўжалиги экономиканинг асосини ташкил этади.

Шакар қамиш ва пахта майдонлари орол территориясининг талайгина қисмини эгаллайди. Оролнинг асосий маҳсулоти — қанд-шакар асосан Буюк Британияга экспорт қилинади.

Оролда Канада қирол банки, Канада империя коммерция банки ва бошқа банкларнинг филиаллари бор. Туризм — оролнинг даромад манбаларидан биридир. 1964 йилда 46 мингдан ортиқ турист келиб — кетган эди.

Антигуа янги конституцияга эга бўлиши керак. Аммо Англия ҳукумати оролнинг ташқи сиёсатини контрол қилишни тамомила ўз қўлига олган.

Иккинчи Жаҳон уруши вақтида АҚШ оролда ҳарбий денгиз ва ҳарбий ҳаво базаларини вужудга келтириш ҳуқуқини 99 йил муддат билан ўз ихтиёрига беришга буюк Британиянинг мажбур қилиб қўйган эди.

ҚОТИЛЛАР ТАЛАФОТ КЎРМОҚДАЛАР

ХАНОЙ, 3 ноябрь. (ТАСС). Жанубий Вьетнам озодлик армиясининг жангчилари 22 октябрда Чанган қишлоғи районида ҳужум ҳаракатлари ўтказиш учун Жанубий Вьетнам қўғирчоқ қўшинлари бўлинмаларини ташиб келтираётган Америка вертолётларидан катта группасини ўққа тутдилар.

ВИА агентлигининг озодлик агентлиги маълумотларига асосланиб хабар беришига кўра, ўққа тутиш натижасида Жанубий Вьетнам ватанпарварлари душманнинг 10 вертолётини уриб туширган ҳамда 100 га яқин солдат ва офицерини сафдан чиқарганлар.

АМЕРИКА ҲАРБИЙЛАРИНИНГ ИҒВОГАРЛИКЛАРИ

ПХЕНЬЯН, 3 ноябрь. (ТАСС). Шимолий Корея билан Жанубий Кореяни ажратиб турган демилитаризация қилинган районда Америка ҳарбийлари иғвогарлик қилишни давом эттирмоқдалар. Корея Марказий телеграф агентлигининг хабар беришича, демаркация чизиғининг жанубида жойлашган Америка қўшилмаларининг бўлинмалари 25, 26, 27, 28, 29 ва 31 октябрь кунлари Шимолий Корея томонини турли қурол-яроғлардан 13 марта ўққа тутди.

27 октябрь кунининг ўзида улар демилитаризация қилинган зонанинг Шимолий Кореяга қарашли томонини бешта турли пунктдан туриб ўққа тутдилар. Оғир ва енгил пулеметлар ва милтиқлардан ўқ отиб турилди.

АГРЕССИЯ ХАРАЖАТЛАРИ

ПАРИЖ, 3 ноябрь. (ТАСС). Франция қуролли кучлари министрлигининг расмий органи — «Ревю Де Дефанс Насьональ» журналининг ноябрь сонида қуйидагилар таъкидланади: «АҚШ қуролли кучларининг 23 проценти Вьетнамдаги урушда қатнашмоқда». Журналда яна шу нарса уқтириладики, АҚШ ҳарбий бюджетининг бешдан бир қисми Вьетнамдаги урушга сарфланмоқда. Ҳарбий бюджет барча давлат бюджет ажратмаларининг 53 процентини ташкил этади.

ГЕРМАНИЯ Федератив республикасида жамоат транспортидан фойдаланиш нархи кундан кунга ошиб бормоқда. Ҳукуматнинг бу тадбири меҳнаткашлар ва ўқувчи-ёшларни ташвишга солмоқда. Суратда: Кельн шаҳрининг полициячилари намойишчиларни тарқатиб юборишга ҳаракат қилмоқда. АДН-ТАСС телефотоси.

СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАРДА

РУС ТИЛИГА ҚИЗИҚИШ ОРТМОҚДА

Бундан 20 йил муқаддам Венгрия мактабларида рус тилини ўқитиш жорий этилган эди. Ўша вақтдан бери мактаблардагина эмас, балки катта ёшдаги аҳоли ўртасида ҳам рус тилига қизиқиш ғоят ортди. Венгрия-совет дўстлиги жамияти ҳар йили рус тили курслари ташкил этмоқда. Бу курсларда 6 мингга яқин киши ўқимоқда. Маданият уйлари, мактаблар, корхоналарда ўнлаб рус тилини ўрганиш тўгараклари ишламоқда.

Рус тили конкурслари муваффақиятли ўтмоқда. Бу конкурсларда 8 йиллик ва ўрта мактаблардаги барча ўқувчиларнинг 70—80 проценти қатнашмоқда. Венгрия-совет дўстлиги жамияти бу йил шу конкурснинг 90 ғолиби учун «Чиллеберц» пионер лагерида 8 кунлик сбор уюштирди. Бу сборнинг программасида турли ўйинлар, кинотамошалар, турли аттракционлар бор эди. Булар рус тили кўникмаларини мустаҳкамлашга ёрдам берди. Венгер мактаб ўқувчиларининг Совет Иттифоқидаги ўз тенгдошлари билан ёзишмалари беқиёс даражада кўпайди. Ёзишма қатнашчиларига (улар қаторида юз мингга яқин ўқувчи бор) ёрдам кўрсатиш учун пионер уйлари ҳузурида ёзишма қатнашчиларининг махсус клублари ташкил этилган.

Рағбатлаштиришнинг бошқа формалари, масалан Совет Иттифоқига саёҳат қилиш ҳам рус тилини ўрганишни оммалаштирмоқда. Ҳар йили Венгрияга рус тилидан таълим берувчи совет ўқитувчиларининг катта-катта группалари бориб келмоқда. Улар ўзларининг венгер ҳамкасбларига методик ёрдам кўрсатмоқдалар.

Бу ўқув йилида рус тилини ўқитиш тажриба тариқасида тузилган китоб ёрдамида олиб борилмоқда. Бу китоб 1968 йилда — узил-кесил ишланиб, нашр этилади. Венгер-Совет дўстлиги жамияти ҳузурида ташкил этилган рус тили комиссияси бу соҳадаги яна бир янгилик бўлди. Бу комиссияда маданият министрлиги, Касаба союз Советлари, комсомол ва Илмий билимлар тарқатиш жамиятининг вакиллари қатнашмоқда. Машҳур венгер тилшуноси Роберт Шуара раҳбарлик қилаётган бу комиссиянинг вазифаси тўпланган тажрибани умумлаштириш, рус тили ўқитишнинг ташкил этилиши ва унинг методларини такомиллаштиришдан иборат.

КОМБИНАТ ИШГА ТУШИРИЛМОҚДА

Бундан беш йил бурун суратга олинган киноплёнкада буғдойзор ўртасида турган бир группа лойиҳачилар ва ер ўлчовчи ишчилар акс эттирилган эди. Улар Галац яқинидаги бепоён платода бино қилинадиган Румыния қораметаллургияси бўлажак гигантининг қурилиш майдончасига биринчи бўлиб келишган эди. Ҳозир бу ерлар таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Румыниядагина эмас, ҳатто, эҳтимол, Балқонда ҳам энг йирик бўлган ва яқиндагина ишга туширилган қалин тунука прокат цехи худди шу кишилар турган жойнинг ўзида қурилган бўлса ҳам ажаб эмас.

Пўлат қисқичлар чўғ бўлиб ёлқинланиб турган металл бўлакларини печдан олиб, прокат станларига йўналтиради. Бу станлар бир километрли залнинг қарийб бошидан охиригача икки қатор қилиб қурилган. Цехнинг ер ости қисмида агрегатларни ҳаракатга келтирадиган уч мингта мотор ўрнатилган. Бу ускуналарнинг ярмиси Румыниянинг машинасозлик заводларида ишлаб чиқарилган. Цех маҳсулоти — пўлат тунукалар Галац кемасозлик корхонасига ва Румыниядаги бошқа корхоналарга жўнатилади. Биринчи босқичда йилига 600 минг тонна прокат ишлаб чиқарилади. Кейинроқ эса янги корхонанинг қувватини бир миллион тоннага етказиш планлаштирилмоқда.

Қалин тунука прокат цехи — комбинатда фойдаланишга топширилган дастлабки металлургия цикли корхонасидир. Ҳозирги вақтда тўртта йирик домна печидан бири қурилмоқда. 1970 йилда республика 2 миллион тонна Галац пўлатини олади. Комбинатнинг лойиҳадаги қуввати 4 миллион тоннадир. Яъни унинг бир ўзи ўтган йили бутун республикада эритилганидан кўпроқ пўлат беради. Совет Иттифоқи айрим объектларни қуришда техникавий ёрдам кўрсатади. Домна печлари учун зарур бўлган темир руданинг бир қисми мамлакатимиздан темир йўллар орқали етказиб берилади.

Румыния Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бош секретари Н. Чаушеску цехни тантанали равишда фойдаланишга топшириш маросимида нутқ сўзлаб, Галац комбинатининг қурилиши Румынияни социалистик индустирлаштириш сиёсатидаги асосий вазифалардан биридир, деди.

(ТАСС-ЎзТАГ).

«6-ФЛОТ АРАБ СУВЛАРИДАН ЧИҚИБ КЕТСИН»

ДАМАШҚ. (ТАСС). Фаластин тўғрисидаги Бальфур декларацияси деб аталган декларация эълон қилинган куннинг навбатдаги йиллиги — 2 ноябрь куни Сурияда ва бошқа Араб мамлакатларида ҳар йили империализмга қарши кураш куни сифатида нишонланади. Бу йил традицион антиимпериалистик намойиш Сурия ҳукуматининг халқ мудофааси армияси тузиш тўғрисидаги қарори муносабати билан мамлакатнинг ҳамма қисмида ватанпарвар кучларни сафарбар қилиш ҳафталиги тамом бўлган бир вақтга тўғри келди.

Намойишда неча ўн минглаб киши қатнашди. Намойишчилар мамлакатдаги барча сўл кучларни бирлаштиришга чақирган шиорларни айтиб юрдилар. Транспарантларга шу сўзлар ёзилган эди: «Барча прогрессив кучларнинг бирлиги — реакция ва империализм устидан ғалаба қозониш гаровидир», «Америка 6-флотининг Байрутга қиладиган визити Сурия халқининг мустақиллигига хавф туғдиради», «Америка флоти Араб сувларидан чиқиб кетсин». Намойишнинг охирида жуда катта оммавий митинг ўтказилди. Бу митингда Араб социалистик уйғониш партиясининг бош секретари, республика президенти Нуриддин Отаси нутқ сўзлади. У, реакция ва империализмнинг Сурияга қарши қаратилган кирдикорларини кескин суратда қоралади. Американинг 6-флоти, деди президент, империализмнинг сузиб юрувчи базасидир. Сурия халқи, деб таъкидлади президент, империализмга қарши курашда кўп тажриба тўплади. Барча меҳнаткашлар оммаси, Араб дунёсининг прогрессив кучлари бу курашда биз билан биргадир.

ЯПОН ШАХТЕРЛАРИ ОЧЛИК ЭЪЛОН ҚИЛДИЛАР

ТОКИО. (ТАСС). Кюсю оролидаги Омута шаҳрида «миуци» сэкитан когио» кўмир компаниясига қарашли микэ шахтасида ишловчи кончилардан саккиз киши очлик эълон қилганига бир неча кун бўлди. 1963 йилнинг ноябрь ойида конда газ портлаганда ишчилар газ билан заҳарланган эди. Шу сабабли шахтерлар касаллик юзасидан нафақа тўлаш муддатини узайтиришни талаб қилмоқдалар.

Япония меҳнат министрлиги ўша пайтдаги фалокатдан омон қолган 822 кишининг ҳаммасини соғлом, деб ҳисоблаш тўғрисида яқинда қарор қабул қилди. 1966 йил 1 январдан бошлаб, уларга нафақа тўлаш тўхтатилди.

АФРИКА САНЪАТКОРЛАРИ ТОШКЕНТДА

Шу кунларда Свердлов номли концерт залида Дагомея миллий балети томошалари муваффақиятли ўтмоқда. Балет программасига киритилган миллий куй ва рақсларда Африка қитъасининг ранг-баранг табиати — юриб бўлмас тропик ўрмонлар, вулқонли баланд тоғлар, тошқин дарёлар, саҳролар ва маҳаллий халқларнинг урф-одатлари, масхаблари, кундалик ҳаёти ўз аксини топган.

Раққослар группаси ижро этган «Қирол базми», «Сеҳргарлар рақси» ижро этилганда томошабинлар артистларни қайта-қайта олқишладилар.

Ҳар бир рақсининг ўйноқилигида, куйларнинг равонлигида ансамблнинг бадиий раҳбари Эдуард Гаюнинг маҳорати намоён бўлади. Эдуард Гаю Африканинг Страсбург шаҳрида хореография мактабини муваффақиятли тугатган. У, Африка қитъасида хореография санъатининг ташвиқотчиларидан бири ҳисобланади.

— Утган 1965 йили Дагомея миллий балет ансамблини ташкил этдик, — деди суҳбатда Эдуард Гаю. — Ансамблимиз коллективи хореография мактабини тугатмаган. Улар тиришқоқлик билан ўз устларида ишлаб, томошабинлар ҳурматига сазовор бўлмоқдалар. Мана, бир ойдирки Совет Иттифоқи бўйлаб сафар қиляпмиз. Ленинград, Москва, Чебоксарий, Вильнюс ва Литва шаҳарларида ўз санъатимизни намойиш этдик. Ҳозир Тошкент аҳолисига ўз санъатимизни кўрсатмоқдамиз. Ҳар бир чиқишимизни санъат шинавандалари қизғин кутиб олишяпти.

И. ЮСУПОВ.

Н. Меламед чизган мана бу расмларда Дагомея миллий балетидан кўринишлар тасвирланган.

САҲНАДА АБИЛҚОСИМ

Ўзбек халқининг севимли фарзанди, атоқли халқ хофизи Мулла Тўйчи Тошмуҳамедов ўзининг ширали ва мафтун қилувчи овози билан миллионлар қалбига сингиб кетган эди. Санъаткорнинг хуш овози дилларимизга ҳамон ором бағишлайди. Табаррук ҳофизнинг фарзандлари ҳам ота изидан бориб, санъаткор бўлиб етишмоқда.

Бугунги кунда халқимиз ўртасида ашула айтиши билан, айниқса «ичак узилди» қизиқчиликлари билан ном таратган киши — Тўйчи ҳофизнинг ўғли Абилқосим Тўйчиев яқинда редакциямизга меҳмон бўлиб келди. У отаси йўлида классик қўшиқлар айтади, чилдирмани моҳирлик билан чертади, колхоз, совхозларда, тўй-томошаларда қизиқчилик қилиб, кўпчилик ҳурматига сазовор бўлади. Унинг дароз бўйи, битта-иккита оқ оралаган сочи, қувноқ юз-кўзи ширинсуҳани ҳаммага таниш.

Халқимиз Абилқосимни эркалаб, кўпинча «катта», «Абил қизиқ» деб ҳам атайди. У биз билан гаплашиб ўтириб, ажойиб бир фикрни ўртага ташлади.

— Кулги касалнинг душмани,— дейди у,— одамларни кулдириш ўзига хос бир санъат. Киши бетоб бўлиб докторга борса, касалингиз унча оғир эмас, тезда тузалиб кетасиз. Циркка тез-тез бориб туринг, кулги саломатлик калити, деган маслаҳатни беради. Мен ҳам одамларни кулдириб соғайтирсам, дегувчи қизиқларнинг бириман, келинг азизлар, бир кулишайлик.

Абилқосим Тўйчиевнинг фикри-ёди, мақсади кишиларни кулдириб, уларни мамнун этиш. Олижаноб мақсад. Бу йўлда севимли ҳофизимиз Мулла Тўйчи Тошмуҳамедовнинг ўғли Абилқосим Тўйчиев ёки Абил қизиққа катта ижодий муваффақият тилаймиз.

Қуйида биз Абилқосим Тўйчиев ижодидан баъзи намуналарни ҳурматли газетхонлар эътиборига ҳавола қиламиз.

С. МАҲКАМОВ.

БУФЕТЧИ

Яхши буфетчиларимиз кўп. Илло, баъзилари келаётган харидорлардан иложи борича юлиб қолиш пайида. Шунақа буфетчилардан бири кунларнинг бирида ўзи маст бўлиб қолибди. Кўзини очса, икки яшик ароқ йўқ, тўлай деса пули ҳам йўқ. Шунда у витринада турган ароқларни сўкиб; мени «сизлар буздингизлар», деган экан, бутилканинг ичидан овоз чиқиб: «Йўқ, сизни биз бузганимиз йўқ, сиз бизларни буздингиз, сув қўшиб», дейишибди.

БАЪЗИ БИРЛАРИ

Орамизда қариб қуйилмаган бачкана одамлар ҳам учраб туради. Шундайлар рўпарасидан чиққан аёлга гап ташлашни яхши кўришади. Бир кун, ўзларингизга маълум, янги трамвайлар чиққан, ўриндиқлари бир-бирига қараб ўтирса бўлади. Энди билетни олиб бориб ўтиргандим, рўпарамдаги чиройликкина бир қизга кўзим тушди. У менга қаради, мен унга. Яна бир қарагандай бўлди. Мабодо гап сўрасам гап эшитиб қолмасмиканман, деб ўйлаб тураверди м. Ваҳолангки оғзим гапириб бўлган экан. Гап бошланиши шу бўлибди, «Қизча сиз эски шаҳарда турасизми?» У киши ҳам қизиққина экан. «Эски шаҳарда турадиганга ўхшайдиган нусҳам борми?» деди. «А, хойнахой ўша ерда турсангиз керак, биз ҳам ўша ерда турамиз. Ҳалиги. сизларда бобай, кампирлар, ака-укалар ҳаммаси борми? дедим. «Ҳа» дегандан кейин, серёзний сўрашга ўтдим:

— Ҳалиги... Ҳалиги сизнинг ўртоғингиз ҳам борми?

— Хўш, қанақа ўртоқ? — деди. Қўрққанимдан:

— Дугонангиз борми? дедим.

— Ҳа, дугонам бор, аммо эримам бор. Ундан кейин учта болам ҳам бор.

Шундан сўнг жимлик ҳукм суради. У қизиққина экан, кулиб туриб:

— Ха йигитча, гапингиз тамом бўлдими? — деди.

— Ҳа, ўша эрим бор деганингиздаёқ тилдан қолганман...

Иситма аралаш зўрға шундай деёлгандим.

ТИЛСИЗ АВТОМАТ

Трамвайларда юриш жуда қулай бўлиб қолган. 3 тийин ташлаб бемалол билет оласиз. Афсуски, шунга ҳам чап берувчилар бор. Бир кун билет олиб турсам, келишганги на бир йигит аққа-баққа қаради-ю, секингина автоматга пул ташлаб, билет олди. Кўриб қолдим, пули бир тийинлик эди. У бироздан кейин менга қараб қолди. Имлаб автоматни кўрсатдим-да, кулиб қўйдим. У ўша заҳотиёқ ўзгарди. Нусҳа, ўзларингизга маълум, қалтироқни албатта кўргансизлар, худди ана шунақа қалтироқ бўлиб қолди. Кулиб туриб сўрадим:

— Ҳа, дўстим нима бўлди?

— Ҳа, ўзим шунақа сал телвароқман.

— Телва бўлсангиз автоматга 5 тийин ташлардингиз-ку.

— Йўғ-е, унда мен жинни бўлиб қоламан.

Шундай бўлса ҳам мендан уялди шекилли, чакаклари дир-дир қимирлаб, қўллари қалтираб, безгакка айланиб кетди. Остановкаси ҳам узоқ экан. Тобора қалтироғи кучаяверди. Охири раҳмим келиб, рўпарасига ўтдим. Қўйинг, энди дўстим, жуда ҳам чакакларингиз оғриб кетди. Сиз билдингиз, мен билдим. Бундан кейин бир тийинга билет олманг, уч тийин ташланг, десам:

— Агар бечора акангиз тузалсин десанг, икки тийин ташлаб юбора қолсангиз, — деди қалтироғи тўхтаб...

УЗИМ ЮЗ КИЛО...

Менга ўхшаган «қаҳрамонлар» кам топилса керак. Аммо топилади. Мен ишхонам билан пахта теримига чиқиб, ўзимни кўрсатаман деб тераверди м, тераверди м, теравердим...

Бригадир чақириб олиб:

— Хўш, фамилиянгиз нимайди?

— Ие, газетгами? Ёзинг-а, фамилиям — Тўйчиев.

Ёзиб бўлгандан кейин:

— Неча киши келгансизлар? деб сўради.

— 13 киши келганмиз.

— 12 киши қолсин-у, сиз кетинг.

— Э, нима деганингиз бу? Адашдингизми?

— Йўқ, адашганим йўқ. Разм солиб юрипман. 6 кишининг овқатини еяркансиз, илло пахтани ётиб терар экансиз.

Шу гапдан кейин ўзимни кўрсатишга уриндим.

Кечқурун торозига бориб тортирсам, пахтам 105 кило келди.

— Хў, бригадир, гап сотишни биларкансиз-у, торозини ҳам биласизми? — дедим ундан аламимни олиш учун.

— Ие, 105 кило? Гапим таъсир қилибди шекилли. Яшанг ўртоқ Тўйчиев, ташланг қўлни.

Қўлимни сиқиб ўзига тортганди, бундоқ қарасам ўзим торозининг устида эканман.

Тороздан тушганимдан кейин пахтамнинг оғирлиги билиниб қолди. Қанча деб сўраманглар... — 5 кило...

ШИЛҚИМ

Ўзидан-ўзи гап сотиб, ортиқча ҳаракат қиладиганлар топилиб туради. Бир кун остановкада турсам бир қўшнимиз кўриниб қолди. Бекор кетмай, гаплашиб кетай деб:

— Ассалому алайкум — девдим бошқа аёл экан. — Кечирасиз. — ўзимни ўнглаб олиб гапни бошқа ёққа буриб юбордим. — Шу ердан 12-трамвай ўтадими? — жавоб бермади. Қизча, 8-трамвай шўттан ўтадими? У жиғи бийрон бўлиб кетди ва менга ўгирилиб:

— Йигитча, бу ердан ҳамма номерлик трамвайлар ўтадику аммо сизнинг номерингиз ўтмайди...

ДАНГАСАГА ИШ БУЮРСАНГ...

Ҳаётда учраб туради. Қариб қолган хонадон — чол ва кампир ўглини эртароқ уйлантиради, келин уйдаги майда-чуйда юмушларга қарар деб. Кексайганда роҳат қиламиз дейишади-да, аммо унинг тескариси бўлиб чиқади. Ҳар куни эрта билан ўғил ҳам, келин ҳам ўқишга кетадилар. Шунда чоли-кампир маслаҳат қилиб: Хотинжон, сизнинг ақлингиз йўқ. Мен келинимни ўзим ишга соламан. Мана кўрасиз, эрталаб туриб ҳовлини супираман. Сиз келиб қўлимдан супургини жанжал қилиб олмоқчи бўласиз. Шунда келинимиз кўради-да, ўзи супириб кетаверади.

Маслаҳат пишиб, эрта билан ҳовлида жанжал кўтарилади.

— Эй қўйинг, мен супиришим керак,— дейди кампир.

— Йўқ, ўзим супураман, — дейди чол.

Бундан хабардор бўлган келин форточкани очиб, «Ҳой она, ҳой дада, нима жанжал?» —дейди.

— Супургини беринг десам бермайдила. — деди кампир келинига, шунда келин:

— Унақа қилманглар, қўни-қўшни эшитса уят бўлади. Она, дадам билан келишинг. Бир кун ойимлар супирсинлар, бир кун дадамла...

РУМИНИЯ ЖУРНАЛИСТЛАРИ ПОЙТАХТИМИЗ МЕҲМОНИ

СССР Журналистлар союзи правлениесининг таклифига биноан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Руминия журналистларининг делегацияси уч кун мобайнида Ўзбекистон пойтахти — Тошкентда бўлдилар. Улар Тошкентда бўлган пайтларида «Ташсельмаш» заводида бўлдилар, Чилонзор ва Сергели йўлдош-шаҳарчада қад кўтарган янги қурилишларни бориб кўрдилар. Улар, шунингдек Ўзбекистон Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида ҳам бўлдилар. (ЎзТАГ).

Суратда: руминиялик журналистлар.

„ЮЛДУЗ ЁМҒИРИ"

НОЯБРНИНГ ўрталарида Еримиз жуда йирик метеор оқими Леониднинг орбитасини кесиб ўтади. Астрономларнинг ҳисобларига қараганда, кучли «юлдуз ёмғири» кутилади. Бу кейинги 100 йил ичида энг интенсив «юлдуз ёмғири» бўлиши мумкин.

«Новости» матбуот агентлиги ана шу нодир воқеа тўғрисида гапириб беришни илтимос қилиб, СССР Фанлар академияси Бутуниттифоқ астрономия-геодезия Жамияти метеорлар бўлимининг мудири Роман ХОТИНКга мурожаат қилди.

ҚУЁШ системасида Ер, Марс, Венера ва бошқа шунга ўхшаш планеталардан ташқари катта миқдорда астероидлар, кометалар ва турли хил ҳажмдаги заррачалар ҳаракат қилади. Кометалар планеталарга тортилиш кучи ва Қуёшнинг нур оқими таъсирида аста-секин парчаланиб, метеор жисмларга айланади. Маълумки, бундай метеор оқимлари бир неча ўнлабдир. Ер Қуёш атрофидаги ўз ҳаракатида баъзан ана шу оқимларни кесиб ўтади ва шунда Ерга метеорлар айниқса кўп ёғади.

Ана шундай метеор оқимларидан бири Леонид оқимидир. Ер ана шу оқим орбитасини 10 ноябрдан 25 ноябргача кесиб ўтади. Кузатувчиларга ҳамма метеорлар Шер юлдузлар туркумидан учиб чиқаётганга ўхшаб кўринади.

Бу метеор оқими машҳур Темпеля-Тутля кометаси билан алоқадор. Бу комета Қуёш атрофини 33 йилда бир марта айланиб чиқади. Комета ва унинг кетида эргашиб юрувчи метеор заррачалар тўдаси орбита бўйлаб Ернинг Қуёш атрофидаги ҳаракатига нисбатан қарама-қарши томонга секундига 42 километрга яқин тезлик билан ҳаракат қилади. Ернинг ўзи секундига 30 километр тезлик билан айланганлиги боисидан метеор заррачалар Ер атмосферасига секундига 72 километрга яқин тезлик билан учиб келади.

Метеор моддалар бутун орбита бўйлаб чўзилган бўлади. Лекин бир хилда эмас. Кометага яқин бўлган жойларда метеор жисмларнинг зичлиги бошқа жойлардагига қараганда кўп марта ортиқдир. Шунинг учун ҳам ҳар йили ноябрь ойининг ўрталарида соатига ана шу оқимнинг ўн-ўн бешга яқин метеори кузатилади. Ер метеорлар тўдасининг зич қисмини кесиб ўтганида эса «юлдуз ёмғири» рўй беради. Бундай воқеа ҳар 33 йилда бир марта кузатилади. Осиё, Африка ва Европа халқларининг турли солномаларидаги ёзувлар ҳам шундан далолат беради. Солномаларга қараганда Леонид «юлдуз ёмғири» эрамизгача бўлган 1902 йилдан бери кузатилар экан. Метеор ёмғирлари 1833 ва 1866 йилларда айниқса ёрқин бўлган. Улар Шимолий Америкада ҳам яхши кузатилган. Ўн ва юзлаб метеорлар бир вақтнинг ўзида чақнаб кетган. Шу воқеанинг шоҳиди бўлган кишилар уни қор бўронига ўхшатганлар. Худди бундай «ёмғир»дан сўнг осмонда юлдуз қолмагандек туюлган.

Комета ва метеор оқимининг орбитаси жуда чўзилиб кетган эллипсга ўхшайди. Бу орбитанинг Қуёшга энг яқин қисми Ердан Қуёшгача бўлган масофага тенгдир. Энг узоқ қисми эса бундан 20 марта ортиқ. Шундай қилиб, бу комета Қуёшдан Сатурн планетасига қараганда икки марта узоқлашиб кетади. Баъзан метеорлар оқимининг зич қисми Юпитер ва Сатурн планеталари билан яқинлашади. Ана шунда бу планеталар ўз тортиш кучи билан метеорлар оқими яқинлашган қисмининг орбитасини ўзгартириб юборади. Ана шу сабабдан 1833 йилда кучли метеор ёмғирлари кузатилган эмас.

1965 йил ноябрида олиб борилган кузатишлар натижасида метеорлар оқимининг асосий ирмоғи яна Ер орбитаси билан яқинлашганлиги маълум бўлди. Демак, 100 йиллик ғанаффусдан сўнг биз яна 1966—1968 йилларда ўтмишда бўлганидек «юлдуз ёмғири»нинг гувоҳи бўламиз.

Совет олимлари — профессор Игорь Остапович (Кавказда), астроном Аркадий Саврухин (Ашхободда) ва бошқаларнинг кузатишлари, шунингдек, Симферополь, Австралия ва Гавай оролларида олиб борилган кузатишларда 1965 йил 12 дан 17 ноябргача соатига 100 га яқин жуда ёрқин метеорлар рўйхатга олинган эди. Леониднинг 1966 йилнинг яқин кунларида пайдо бўлиши астрономлар учун айниқса қулай бўлади. Бу воқеа янги ой туғилганидан сўнг салдан кейин, махсус кузатиш асбобларисиз ҳам кўриш мумкин бўлган қулай шароитларда рўй беради.

Совет астрономлари бу нодир воқеани кузатишга тайёргарлик кўрмоқдалар. Тадқиқотлар турли методларда олиб борилади. Бунда радиолокация, фотография ва махсус асбобсиз кўз билан кузатишлардан фойдаланилади. Бунинг натижасида, метеорлар тўдасининг зич қисми структураси ўрганилиши, оқимнинг орбитаси янада аниқроқ белгиланиши, атмосферанинг юқори қатламларида шамолнинг тезлиги ва йўналиши ҳам аниқланиши мумкин. Ниҳоят метеор жисмларнинг кимёвий состави ва метеор оқимлар муносабати билан атмосфера кимёвий составининг ўзгариши ҳам тадқиқ қилиниши керак.

«Юлдуз ёмғири»нинг максимал интенсивлиги 1966 йил 16 ноябрда, Москва вақти билан тахминан соат 20 да содир бўлади, деб кутилмоқда. Лекин, кўрсатилган соатдан бир неча соат янглишиш ҳолати ҳам бўлиши мумкин. Шуниси қизиқки, метеор ёмғирининг вақти Совет Иттифоқида тунга, Шимолий ва Жанубий Америкада эса кундузга тўғри келади. Бу Совет Иттифоқида мутахассислар учун ҳам, астрономия ҳаваскорлари учун ҳам кузатишда қулай шарт-шароитларни яратади.

Кузатишни ўзи ўтказмоқчи бўлган кишиларга «Ер ва Коинот» журналининг 1966 йил 5-сонида босилган мақолани ўқишни маслаҳат берамиз.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ФУТБОЛ

Ленинградда ғалаба

Иноятов «Зенит» ҳужумчиси тепган тўпни чаққонлик билан эгаллаб олиб, уни Тожировга оширди. Тожиров эса дарҳол олдинга — ҳужумчиларга етказиб беради. Мана, тўп Абдураимовда. У аввал Даниловни, кейин яна икки ҳимоячини алдаб ўтиб, лочиндай эпчиллик билан олдинга ташланади. Кейин зарб билан дарвозага тепди. Афсус... шундай чиройли комбинация голсиз тугади. Тўп дарвоза штангасидан қайтди.

3 октябрь оқшомида ўзбекистонлик миллионларча футбол ишқибозлари радиоприёмник ёнида Ленинграддан репортаж тинглаб ўтириб радиокомментатор В. Набутовнинг ана шу сўзларини эшитишганида пахтакорчиларнинг ўйинидан жуда мамнун бўлишди. Бу воқеага қадар ҳужумчиларимиз Абдураимов 32-минутда, Иброҳимов 43-минутда «Зенит» дарвозасига тўп киритиб, ҳисобни ўз фойдаларига 2:0 қилиб қўйган эдилар.

Бу ўйинда тошкентликлар катта уюшқоқлик кўрсатиб ўйнашди. Оз бўлса-да соз ҳужум қилишди. Ҳимоячилардан Иноятов ва Штерн, дарвозабон Любарцев юксак маҳорат билан ўйнаб, 79-минутга қадар дарвозани даҳлсиз сақлаб туришди. Жавоб тўпини майдон эгаларининг ўйинчиси Садирин 25 метрлардан тепиб, дарвоза бурчагига киритди.

«Пахтакор» кетма-кет икки муҳим ғалабага эришиб, турнир жадвалидаги ўз ўрнини бирмунча яхшилаб олди.

Москва «Динамо»си ва Куйбишев шаҳрининг «Крылья Советов» командаси футболчилари матчи муз устида ўйналди. 90 минутлик ўйин натижа бермади. Ҳисоб 0:0.

ТОШКЕНТ ГАРНИЗОНИ ҚЎШИНЛАРИГА БУЙРУҚ

4 ноябрь 1966 йил. 74 Тошкент шаҳри.

1966 ЙИЛ 7 НОЯБРЬ ПАРАДИ ТЎҒРИСИДА

§ 1

1966 йил 7 ноябрь, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 49 йиллиги кунида Тошкент шаҳрида В. И. Ленин номидаги майдонда эрталаб соат 10 да Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг паради бўлади.

Парадни Туркистон ҳарбий округи Қўшинлари қўмондони генерал-полковник Н. Г. Ляшченко қабул қилади.

Парадни бошқариш менга топширилди.

§ 2.

Қисм командирларига линейнийларни юбориш ҳамда қўшинларни тасдиқланган расчёт бўйича белгиланган вақтда парадга олиб чиқиш вазифаси юклансин.

Кийим формаси — ёзги, парад кийими.

§ 3.

Артиллерия салюти менинг кўрсатмаларимга мувофиқ берилсин.

§ 4.

В. И. Ленин номли майдонда тартибни сақлаб туриш бўйича умумий раҳбарликни Тошкент шаҳар гарнизони коменданти подполковник И. С. Рыжик зиммасига юклайман.

Туркистон ҳарбий округи Қўшинлари қўмондонининг ўринбосари генерал-лейтенант.
И. БИЧЕНКО.

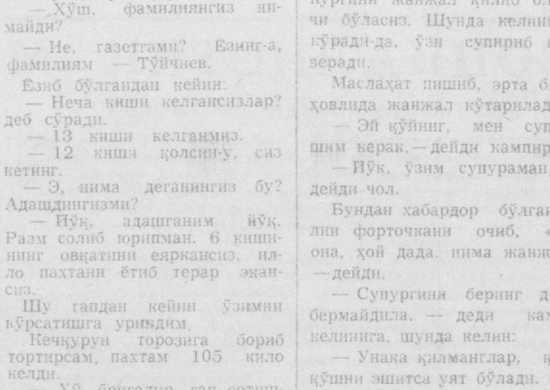

1967 ЙИЛ УЧУН ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАРГА ОБУНА ҚАБУЛ ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА.

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ"ГА обуна бўлишни унутманг!

Газетага обуна «Союзпечать»нинг ҳамма бўлимларида, почтальонлар, фабрика, заводлар, қурилишлар, муассасалар, олий ўқув юртлари, шунингдек колхоз ва совхозлардаги жамоатчи вакиллар томонидан қабул қилинади.

Обуна баҳоси: бир йилга 5 сўм 28 тийин, 6 ойга 2 сўм 64 тийин, 3 ойга 1 сўм 32 тийин.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

5 НОЯБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 17.00 — **Илмий-оммабоп фильм**, 17.25 — **Телевизион янгиликлар**, 17.40 — **Улар Ильични кўрганлар**, 18.10 — **Олим бўлсанг —олам сеники** («Ешлик» студияси), 19.00 — **Эстрада концерти.**

Рус тилида: 19.40 — **Телевизион янгиликлар.**

19.55 — **Эртаги кун программаси.**

20.00 дан — **Москва кўрсатади.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 17.00 — **Сеҳрли тегирмон** (болалар учун), 17.15 — **Сафдаги поэзия** (ёшлар учун), 17.45 — **Қиш ташвиши** (ҳужжатли фильм), 17.55 — **Рабурден ворислари** (бадиий телефильм), 19.25 — **Концерт.**

Ўзбек тилида: 20.00 — **Дўстлар-дўстлар орасида** (ҳужжатли фильм), 20.30 — **Туркманистон шоирларининг шеърлари**, 20.50 — **Радио ва телевидение оркестри концерти**, 21.30 — **Тоғлиқ қасоскорлар** (бадиий фильмнинг 2-серияси).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА — 5/XI да кундуз **Доктор Айболит**, 6/XI да кундуз **Боғчасарой фонтани**, кечқурун **Дилором.**

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/XI да **Қотил**, 6/XI да кундуз **Алишер Навоий**, кечқурун **Оқ кабутар.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 5/XI да **Катта концерт**, 6/XI да **Бағри тош.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — **Байрам кунларидаги концертлар** — 8/XI гача кеч соат 8 да **Дагомеянинг миллий балети** (Африка).

6/XI кундуз соат 1 да, 7, 8/XI кундуз соат 5 да **Хоразм ашула ва рақс ансамбли.**

7/XI кундуз соат 2 да, 8/XI кундуз соат 12 да **Воронеж давлат рус халқ хори.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИ

6 ноябрда

„ШАПИТО" ЦИРКИНИНГ ОЧИЛИШИ

РСФСРда хизмат кўрсатган артист, йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи

ИВАН РУБАН

ва Ўзбекистон ССР халқ артисти **А. Тошкенбоев** раҳбарлигида

ЎЗБЕК ЦИРК КОЛЛЕКТИВИ ГАСТРОЛЛАРИ.

Ўзбекистон ССР халқ артисти **Акрам Юсупов** раҳбарлигида

ҚИЗИҚЧИЛАР ГРУППАСИ

ҚАТНАШАДИ.

Томоша кеч соат 7 яримда бошланади.

Олдиндан билет сотувчи касса эрталаб соат 11 дан очилади. Коллектив бўлиб келиш учун заявкалар қабул қилинади.

Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 53-ишчи ёшлар мактабининг

ЙЎҚОЛГАН ГЕРБЛИ ПЕЧАТИ ВА ШТАМПИ

бекор деб ҳисоблансин.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 08898.
ИНДЕКС 64970.
Г. 1238.